



**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

MÜZİK ANABİLİM DALI

**CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE YUNUS EMRE ALGISININ
TÜRK MÜZİĞİNE YANSIMASI**

Ercan IŞKINCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PROF. DR. CENGİZ ŞENGÜL

ANTALYA, 2024



**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ESNTİTÜSÜ**

MÜZİK ANABİLİM DALI

**CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE YUNUS EMRE ALGISININ TÜRK
MÜZİĞİNE YANSIMASI**

Ercan IŞKINCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PROF. DR. CENGİZ ŞENGÜL

ANTALYA, 2024

KABUL ONAY SAYFASI

Ercan IŞKINCI tarafından hazırlanan Cumhuriyetten Günümüze Yunus Emre Algısının Türk Müziğine Yansıması başlıklı bu çalışmatarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ilebulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak

Jüri Üyesi (Danışman)	Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Hazan KURTASLAN YILDIRIM	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Üyesi Ahmet Mutlu TERZİOĞLU	

Doç. Dr. Bekir KİRİŞCAN
Güzel SanatlarEnstitüsüMüdürü

TEŞEKKÜR

13. yüzyılın son yarısı ile 14. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşadığı varsayılan Yunus Emre, Cumhuriyet’le birlikte milli kimliğin tarihsel figürlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Cumhuriyetten günümüze politik hafızanın ötesine geçemeyen Yunus Emre yorumlarının ve üretilen Yunus Emre algısının Türk müziğinde bir yansıması olduğunu görmekteyiz.

Lisansüstü eğitimim ve tez yazım süreci boyunca bilgi, birikim ve tüm deneyimlerinden faydalandığım; yer ve zaman gözetmeksizin her zaman yanımda hissettiğim sabrını, ümidini, benden esirgemeyen saygıdeğer danışmanım sayın Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL’ e çok teşekkür ediyorum.

Katkılarından dolayı çok değerli hocam sayın Doç. Dr. Hazan KURTASLAN’ a ve Doç. Dr. Ahmet Mutlu TERZİOĞLU’na çok derin şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisan yapmam için beni şevklendiren ve desteğini her daim yanımda hissettiğim sevgili eşim Zeynep Arslan IŞKINCI’ya, varlığıyla beni mutlu eden canım kızım Bengi’ye sonsuz teşekkürler.

Ercan IŞKINCI

Antalya- 2024

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ercan IŞKINCI
	Numarası	202153001005
	Anabilim Dalı	MÜZİK
	Danışmanı	Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL
	Tezin Adı	Cumhuriyetten Günümüze Yunus Emre Algısının Türk Müziğine Yansıması

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Cumhuriyetten günümüze Yunus Emre algısının Türk müziği içerisinde yer alan; Türk Sanat Müziğine, Türk Halk Müziğine, Çağdaş Çok Sesli Türk Müziğine ve Güncel Popüler Türk Müziğine nasıl yansıdığını ortaya koymaktır.

Nitel araştırmalarda kullanılan durum çalışması modellerinden örnek olay durum çalışması olarak tasarlanan bu çalışmada, dokümanların incelenmesi sonucunda oluşturulan tablolar betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği alanında Yunus Emre, tasavvuf düşünce dünyasının ilahi aşkla şiirler yazan şairi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği alanında Yunus Emre milli kimliğin kurucu figürleri arasında yer almış, ilahileri çok sesli müzikle buluşmuş, şiirleri oratoryo gibi batılı müzik formlarıyla bestelenmiştir. Güncel Popüler Türk Müziğinde ortaya çıkan Yunus Emre algısı ise arabesk müzikten Anadolu pop-rock'a, protest müzikten rap müziğine kadar her kesimin Yunus Emre şiirleri üzerine besteler yaptığı tespit edilmiştir. Yunus Emre'nin Türk müziğinde politik duruşları birbirinden farklı birçok besteciye ilham kaynağı olduğu ve Türk müziği türlerinin birçoğunda Yunus Emre şiirleri üzerine besteler yapıldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre, Türk Müziği, Müzik Türleri, Şiir

**T.C.
AKDENİZ UNIVERSITY
INSTITUTE OF FINE ARTS**

Student' s	Name Surname	Ercan IŞKINCI
	Number	202153001005
	Department	Music
	Supervisor	Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL
	ThesisTitle	TheReflection of Yunus Emre Perception on Turkish Music fromtheRepublictothePresent

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the perception of Yunus Emre in Turkish music from the Republic to the present; To reveal how it is reflected in Turkish Classical Music, Turkish Folk Music, Contemporary Polyphonic Turkish Music and Current Popular Turkish Music.

In this study, which was designed as a case study, one of the case study models used in qualitative research, the tables created as a result of examining the documents were analyzed with the descriptive analysis method.

As a result of the research, in the field of Turkish Classical Music and Turkish Folk Music, Yunus Emre appears as the poet of the world of Sufi thought who writes poems with divine love. In the field of Contemporary Polyphonic Turkish Music, Yunus Emre was among the founding figures of national identity, his hymns met with polyphonic music, and his poems were composed with western musical forms such as oratorio. As for the perception of Yunus Emre that emerged in Current Popular Turkish Music, it has been determined that everyone from arabesque music to Anatolian pop-rock, from protest music to rap music, has composed compositions based on Yunus Emre's poems. It has been concluded that Yunus Emre was an inspiration to many composers with different political stances in Turkish music and that compositions were made based on Yunus Emre's poems in many genres of Turkish music.

Keywords: Yunus Emre, Turkish Music, Music Genres.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

KABUL ONAY SAYFASI	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	v
TABLolar LİSTESİ	vii
BÖLÜM 1: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2.Alt Problemler.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4.Araştırmanın Önemi	3
1.5. Varsayımlar.....	3
1.6. Sınırlılıklar	3
BÖLÜM 2: KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1.Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet Sonrası Yunus Emre Algısı.....	4
2.1.1. Cumhuriyet Dönemi Müzik-İktidar İlişkisi ve Yunus Emre.....	5
2.1.2. Yunus Emre ve Dönemin Tasavvuf Anlayışı.....	7
2.1.3. Yunus Emre- Fakelore.....	8
2.1.4. İlgili Yayın ve Araştırmalar	9
2.1.5. Tezler.....	9
2.1.6. Makale ve Bildiriler	10
BÖLÜM 3: YÖNTEM.....	11
3.1. Araştırmanın Modeli	11

3.2. Veri Toplama Araçları	12
3.3. Verilerin Analizi	13
BÖLÜM 4: BULGULAR VE YORUM	14
4.1. Yunus Emre Algısının Türk Sanat Müziğindeki Eserlere Yansıması	14
4.2. Yunus Emre Algısının Türk Halk Müziğindeki Eserlere Yansıması	21
4.3. Yunus Emre Algısının Çağdaş Çok Sesli Türk Müziğindeki Eserlere Yansıması.....	22
4.4. Yunus Emre Algısının Güncel Popüler Türk MüziğindekiEserlere Yansıması	24
BÖLÜM 5: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	29
5.1.Sonuç	29
5.1.1. Birinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar	29
5.1.2. İkinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar	30
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar	31
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar.....	32
5.2. Öneriler	34
KAYNAKÇA.....	35
EKLER	47
ÖZGEÇMİŞ	52

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Türk Sanat Müziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler (Hatipoğlu, 1993) Kaynak : Hatipoğlu,1993.....	19
Tablo 2. Türk Halk Müziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler.....	21
Tablo 3. Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler.....	23
Tablo 4. Güncel Popüler TürkMüziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler	26



BÖLÜM 1: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Anadolu birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Farklı kültürlerin kendilerine has özelliklerini koruduğu ve etkileşim halinde bir arada yaşama şansı bulduğu bu topraklar, tarihi süreç içerisinde büyük şahsiyetler yetiştirmiştir. Bunlardan biri de 13. yüzyılın son yarısı ile 14. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşadığı varsayılan Yunus Emre'dir. Yunus Emre'nin yaşamı hakkındaki bilgilerin halkın sözlü gelenek içerisinde aktardığı menkıbe ve hikâyelerden öteye gitmediği bilinmektedir. Yunus Emre'nin sözlü kültürde en bilinen hikâyesi, Hacı Bektaş-ı Veli'nin yönlendirmesiyle Taptuk Emre'ye gitmesi ve orada 40 yıl odun taşıyarak dergâha hizmet etmesini konu edinen menkıbedir. Bu menkıbede dönemin tasavvufi hayatının idealize ettiği "insân-ı kâmil" tipinin yolculuğu (Tatçı, 1990 s. 5), “nasibini arayan genç dervişin olgunlaşma serüveni” olarak kurgulanıp, anlatılmıştır (Oğuz, 2011, s. 3).

Tasavvuf düşüncesinin etkili olduğu dünya tasavvurunu şiirlerine sade bir dille yansıtan Yunus Emre, çağını aşarak evrensel bir boyut kazanmıştır diyebiliriz. Yunus Emre'nin böyle bir boyut kazanması ve bir anlamda keşfedilmesi 20. yüzyılın başlarında F. Köprülü'nün Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar (Köprülü, 1993) isimli eseri ile olmuştur. Köprülü'nün adı geçen eserinde ortaya koyduğu bilgiler, Yunus Emre'nin dönemin aydınları tarafından tanınmasına vesile olurken, Cumhuriyet sonrasındaki gelişen araştırmaların ve üretilen Yunus Emre yorumlarının referans noktasını teşkil ettiği de söylenebilir (Şimşek, 2021, s. 5). Cumhuriyet'le birlikte Yunus Emre Anadolu'nun tasavvufla şekillenen düşünce ve anlam dünyasının uzağında, daha çok Türk kimliğini ve Türkçeyi yaşatan şair imajının öncelendiği milliyetçi bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Yunus Emre tasavvuf yolunda ilahi aşkla şiirler yazan, bestelenen ilahileri sözlü gelenek içerisinde günümüze kadar taşınan âşık, derviş olarak bilinirken, Cumhuriyet'in ulus devlet anlayışıyla birlikte milli kimliği temsil eden tarihi figürlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yunus Emre'nin yaratılan bu yeni algısının yansıması dönemin çağdaş

çok sesli müzik pratiklerinde görülmektedir. Bu dönemde Yunus Emre'nin Şiirleri oratoryo formunda bestelenmiş, ilahileri çok sesli müzikle buluşmuştur.

Türkiye 'de tek partili dönemin sona ermesiyle birlikte özellikle 1950'lerden itibaren Amerika ve Avrupa'daki gelişmelerin daha yakından takip edilmiştir. Müzik geleneği çoğul ve karmaşık bir yapıya dönüŐmüŐ, farklı müzik türleri ortaya çıkmıştır. Bu dönemde Yunus Emre Şiirleri ortaya çıkan müzik türlerinin birçoğunda bestelenip, yorumlanmıştır.

Cumhuriyetten bugüne Yunus Emre'yi bambaŐka kimliklerle ele alan bazı yazar ve araştırmacılar kendi düşüncelerini meŐrulaŐtırmak ve düŐüncelerine tarihi bir dayanak oluşturma adına anakronik hatalara d Ő m Őlerdir. Yunus Emre'ye neden böyle bir işlev yüklendiği, politik hafızanın içerisinde ve ötesindeki Yunus Emre algısının müziğe yansıması bu çalışmada değerlendirilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarından bugüne kadar farklı sosyal ve siyasal zümrelerin Yunus Emre'yi sahiplenip, Yunus Emre'nin Şiirleri ve dünya görüşü üzerinden yaptıkları çeşitli yorumlar, birbirine benzemeyen birden çok Yunus Emre portresi çıkar mıŐtır. Bu doğrultuda, çalışmanın problem cümlesi: "Cumhuriyetten günümüze Yunus Emre algısının Türk müziğine yansıma nasıldır?" Şeklinde oluŐturulmuŐtur.

1.2.Alt Problemler

- 1- Yunus Emre algısının Türk Sanat Müziğindeki eserlere yansıması nasıldır?
- 2- Yunus Emre algısının Türk Halk Müziğindeki eserlere yansıması nasıldır?
- 3- Yunus Emre algısının  aĐdaŐ çok Sesli Türk Müziğindeki eserlere yansıması nasıldır?
- 4- Yunus Emre algısının Güncel Popüler Türk Müziğindeki eserlere yansıması nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Cumhuriyetten günümüze Yunus Emre algısının Türk Müziğine nasıl yansıdığını ortaya koymaktır. Yunus Emre'nin Cumhuriyet sonrası dönemde uğradığı değişimin Türk müziğinde bulduğu karşılığı daha iyi anlayabilmek için Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği ve Güncel Popüler Türk Müziği alanlarına yansımaları seçilen örnek eserler üzerinden detaylı şekilde ele alınmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Cumhuriyetten günümüze Yunus Emre'nin kimliği, hayatı ve eserleriyle ilgili birbirinden farklı yorumlar ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu yorumlar Türk müziğinde Yunus Emre şiirleri üzerine yapılan beste çalışmalarına yansımıştır. Yunus Emre şiirleri halk müziğinden, sanat müziğine, çok sesli müzikten, arabeske, POP'a, Wrap'e kadar birçok müzik türünde bestelenmiş ve Türk müziği repertuarını zenginleştirmiştir. Yunus Emre'nin kullandığı dilin evrensel ve birleştirici gücü onu bütün ideolojik farklılıkların ötesine taşımıştır.

Bu araştırma, Türk müziği başlığı altında ülkemizde icra edilen müzik türlerinde, Yunus Emre şiirlerine yapılan bestelerden örnek eserleri ve bu eserlerin çıktığı dönemde Yunus Emre algısının nasıl olduğunu ortaya koyması açısından önemli bir çalışmadır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırma kapsamında seçilen örnek bestelerin sözlerinin Yunus Emre'ye ait olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu çalışmada, Cumhuriyetten günümüze Yunus Emre algısının, Türk müziği türleri içerisinde yer alan Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği ve Güncel Popüler Türk Müziği alanlarına yansımalarını daha iyi görebilmek amacıyla seçilen örnek eserler ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM 2: KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet Sonrası Yunus Emre Algısı

13. yüzyılın son yarısı ile 14.yüzyılın başlarında yaşadığı tahmin edilen Yunus Emre'nin hayatı ve şahsiyeti hakkında bilgilerin yetersizliği, birçok yerde mezarının bulunması ve menkıbeler ile efsaneleşmiş kimliği onu bir yere yerleştirmeye çalışan araştırmacısını zor durumda bırakmaktadır. Yunus Emre'nin Cumhuriyet öncesi sözlü kültürde yaşadığı gerçeği unutulmamalıdır. Onun hayatına dair rivayetlerden öteye bir belgeye rastlamak neredeyse mümkün gözükmemektedir. “Yunus Emre'nin mezarı olduğuna inanılan yer sayısının 15'in üzerinde olduğu” (Tatçı, 2011 s.155-170), “ona ait en eski şiirlerin ölümünden 150-200 yıl sonra yazıya aktarıldığı bilinirken, Yunus Emre'yi tarihsel kişilik olarak çözümlemeye çalışmak pek ikna edilir sonuçlar ortaya koymamaktadır”(Oğuz, 2011, s. 5).Sözlü kültür içerisinde şiirleri varyantlaşan, hayatı efsaneleşen, bir nevi yeniden üretilen Yunus Emre'nin sözel bellekte taşınıp gelen anlatısı, araştırmacılar tarafından inanılmaya başlanınca “sözel bellekten “tarihsel kanıtlar” oluşturulmaya çalışılmıştır (Oğuz, 2010, s 2). Anadolu'nun tasavvufu şekillenen düşünce ve anlam dünyasını şiirlerinde yansıtan Yunus Emre, sözlü kültür geleneği içinde anlatılarak halkın belleğinde yaşamıştır. Yunus Emre Cumhuriyet ile birlikte, Türk kimliğini ve Türkçeyi yaşatan şair imajının öncelendiği milliyetçi bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda özellikle sufi çevrelerin aşinası bir sima olan Yunus Emre halkın sözlü kültür içerisinde yüzyıllardır taşıyarak getirdiği menkıbeleri ve varyantlı şiirleriyle, ilk kez Türkçülük hareketiyle edebiyatın temeline halk edebiyatını koyanlardan ilgi görmüştür(Oğuz,2010,s. 3).Yunus Emre20. yüzyılın başlarında Fuat Köprülü'nün Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar (Köprülü, 1993) adlı çalışmasıyla Osmanlı Dönemi'nin entelektüel çevrelerinde adeta yeniden doğmuştur(Ocak, 2012, s. 183). Cumhuriyet sonrasında yapılan araştırmaların ve üretilen Yunus Emre algısının referans noktasını oluşturan Fuat Köprülü'nün Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar eseri (Şimşek, 2021, s.3) Yunus Emre'ye dair kimlik sorununun da başlatıcısı olmuştur (Özçelik, 2021 s,74).

1940'lı yılların hümanist kültür politikaları, Yunus Emre'yi hümanizmin Anadolu topraklarındaki temsilcisi olarak görürken, milliyetçi bakış, Türklük bilicini tasavvuf ile yorumlayan, Türklere mahsus bir İslam anlayışını ortaya koyan Türkmen şair olarak görmek ister (Ocak,2012, s,186).Yunus Emre'nin tasavvuf kimliği kabul edilmekle birlikte yaşadığı çağ ve şiirlerinden yola çıkarak “Bâtını” (Gölpınarlı, 2008, s. 44; 1941, s. 35),“Babai”(Gölpınarlı, 1941, s. 35), “Mistik” (Köprülü, 1966: 1),“Filozof” (Demir, 2020, s. 41),Tarikatı itibarıyla, “Bektaşî”, “Mevlevî” (Gölpınarlı, 1971, s. 195), “Evhadî” (Bayram, 2002, s.323), “Halvetî”, “Kadiri”, “Rifai” (Tosun, 2013, s. 112), “Bektaşî”, “Alevî” (Timuroğlu, 2004, s. 72).gibi Yunus Emre üzerine yapılan araştırmaların birçoğunda ya rivayetlerden hareketle bir Yunus Emre ya da ideolojik temelli yorumların ortaya konulduğu birçok Yunus Emre imajı ortaya çıkmıştır(Özçelik, 2021 s. 75)

2.1.1. Cumhuriyet Dönemi Müzik-İktidar İlişkisi ve Yunus Emre

Cumhuriyet Dönemi'ndeki kültür ve müzik politikalarının temelleri Osmanlı Devleti'nin Batılılaşma hareketlerine kadar dayanmaktadır (Akkaş, 2015, s.1). İlk adımları Tanzimat Fermanı'yla başlayan ve dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmamak için yapılan yenilik hareketleri, Cumhuriyet Dönemi'nde büyük bir ivme kazanmıştır (Yücel, 2022, s.10). Yapılan reformlar, Batı'daki modern toplum ve devlet yapısını oluşturabilmek, bunu yaparken, kaybolmaya yüz tutmuş Türklük bilincini tekrar yeşertmek gibi belirli amaçlar doğrultusunda toplumu yeniden inşa etme ülküsüne dayanmaktadır (Akkaş, 2015, s. 32). Türklük bilinciyle yeşerecek olan milli kimlik fikrinin dayandığı, Yunus Emre gibi halk arasında yaşayan kültür ürünlerinin, bilim adamı ve sanatkarlarca işlenmesiyle, yaratılacak değerler üzerinde yeniden şekillenmiştir (Oğuz, 2013, s. 20).

Bazı farklılıklar söz konusu olsa da Cumhuriyet Dönemi modernleşme tecrübesinde müziğin, bir itici güç olarak ele alındığını söylemek mümkündür. Bu noktada müzik ve iktidar ilişkisi karşımıza çıkmaktadır. Cumhuriyet Dönemi'nde iktidar-müzik ilişkisine bağlı olarak ortaya çıkan müzik pratiklerinin kurulmakta olan devletin çağdaş düzeyde kendine yer arayışına aracılık etmesi doğrultusunda tasarlandığı ifade edilebilir (Aydın ve Tatar, 2017, s. 2-19). Çağdaş-ulusal bir Türk

müziği oluşturma amacıyla devletin topluma dair tasarruflarını ve müdahalelerini görmekteyiz(Satır, 2018, s. 2).Türk müziği eğitiminin kaldırılması, radyo yayın yasağının kısa bir dönemde olsa getirilmesi, tekkelerin kapatılması ve Türk müziği icra mekânlarının işlevsizleştirilmesi gibi durumlar müziğin iktidar tarafından kontrol altına alınmaya çalışıldığının göstergeleridir(Aydın, Tatar, 2017, s. 2-19).Cumhuriyet dönemi müzik politikaları doğrultusunda Türk beşlerinin çalışmaları iktidar-müzik ilişkisi açısından dikkat çekicidir. Özellikle Ahmet Adnan Saygun'un Yunus Emre Oratoryosunu dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye armağan etmesi ve Saygun'un eserin ön sözüne yazdığı: "Türk ulusunun ilk büyük şairi Yunus Emre'nin ruhunu seslendiren bu Oratoryo, güzel sanatların eşsiz koruyucusu, Türkiye Cumhurbaşkanı İnönü'nün yüce varlığına armağanıdır" (Aktüze, 2007, s. 2006) sözleri, müzik-iktidar ilişkisi sorununa Yunus Emre'yi de dâhil etmiş olur.

Sözlü kültürde dilden dile dolaşan Yunus Emre ilahileri Cumhuriyet'le birlikte çok seslilikle buluşmuştur. Şiirleri oratoryo formunda bestelenmiştir. Artık yeni devletin yeni bir müzik politikası, yeni bestecileri ve yeni bir Yunus Emre'si vardır.

1950'li yıllardan sonra, Türkiye'de müzik geleneğinin çoğul ve karmaşık bir yapıya dönüştüğü görülmektedir. Yabancı şarkılara Türkçe sözlerin yazılmasıyla aranjmanlar olarak anılan Türkçe sözlü hafif batı müziği, halk ezgilerinin batı sazlarıyla yorumlanmasından Anadolu pop-rock akımları ortaya çıkmıştır. Türk müziğinin basit usullerini, bağını koparmadığı bağlama ile buluşturup, Batı ve Arap tarzı keman çalım tekniklerinin tercih edildiği karma bir müzik olan arabesk başka bir müzik türü olarak çıkmıştır.1980 sonrası ise Türk solunun başkaldırı ve politik eylem çağrısının ses bulduğu, batı sazları ve armonisinin halk çalgılarıyla birleştiği özgün bir müzik tarzını görmekteyiz. "Müziğin kültürel bir süreç olarak işlediği dolayısıyla sosyo-kültürel, politik unsurların müziğin tınısal bileşenleri yoluyla ortaya çıktığı" (Küçükaklan, 2015, s. 41-46) düşüncesine paralel olarak tınısal toplulukların müzik ve iktidar ilişkisinde müziği toplumsal bir tepkiye dönüştürdüklerinden bahsedilebilir (Aydın ve Tatar, 2017 s. 21). 1950 sonrası için sosyokültürel ve ideolojik farklılıkların, dünyadaki gelişmelere paralel olarak yeni

müzik türlerini doğurduğunu ve müzikle ifade bulduğu söylenebilir. Cumhuriyet'in ulus devlet inşasındaki kıymetli kaynaklardan biri olan Yunus Emre'yi 1950 sonrası Türk müziğinde ortaya çıkan gerek kültürel gerekse politik ayrışmaların yansıdığı müzik türlerinin birçoğunda görmekteyiz.

2.1.2. Yunus Emre ve Dönemin Tasavvuf Anlayışı

Yunus Emre'nin yaşadığı yüzyılın ilk çeyreği, Anadolu'da siyasi ve sosyal hayatın en karmaşık, çalkantılı olduğu dönemdir. Moğol istilası ve ardından Orta Asya'dan başlayan göçlerle birçok mutasavvıf ve âlim Anadolu'ya gelmiş, bu yüzyılda ilim hayatı canlılık kazanmıştır. Birden çok coğrafi bölgenin (Türkistan, Buhara, Harezmi, İran, Horasan, Endülüs, Mısır, Suriye ve Irak) ve fikrî kaynağın Anadolu tasavvufunu şekillendirmesi bu hareketlerin itikadî temellerine ve davranış pratiklerine eklektik bir karakter kazandırmıştır (Kaygusuz, 2021 s. 3). İslamiyet, Hz. Peygamber'in vefatından sonra Irak, İran ve Türkistan istikametinde Asya içlerine ve Mısır yoluyla da Kuzey Afrika'ya yayıldığında farklı dinlere mensup birçok halkla karşılaşmıştır (Güngör, 1996, s. 150). İslami kaidelere bağlı zühd anlayışının zaman içinde coşku ve vecde dayalı bir anlayışla farklı bir hal aldığı tasavvuf, Orta Asya ve İran'daki Maniheizm ve Budist izlerin yanı sıra Hristiyanlığın ve Museviliğin de mistik yapısıyla harmanlanmıştır (Köprülü, 1993, s. 16). İlahi aşkı, coşkun ve kendinden geçmiş bir şekilde yaşamaya dayalı Melamî-Kalenderî ve İbn Arabî'nin vahdet-i vücûd sistemiyle zenginleşen tasavvuf, Anadolu topraklarında senkretik bir yapıya dönüşmüştür (Ocak, 1996, s. 54).

Türk halk sûfilik geleneğinin coğrafi ve kronolojik safhalarını yansıtan isimlerden biri olan Yunus Emre, Anadolu sûfiliğini temsil eden önemli şahsiyetlerdendir (Ocak 2016, s. 36-37). Yunus Emre asırlar boyunca sözlü kültür geleneği içinde anlatılarak halkın belleğinde yaşamış, Anadolu'nun tasavvufla şekillenen düşünce ve anlam dünyasını sade bir dille şiirlerinde yansıtmıştır. Cumhuriyet Dönemiyle birlikte milli vasfı daha da belirginleşen sufi şairin kimliği, düşünce dünyası ideolojik bölünmelerin etkisiyle tartışma konusu olmuş ve olmaya devam etmektedir. Bu noktada Anadolu tasavvufunun senkretik yapısı, karşılaştığı kültürlerle etkileşimi ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan insan ve tanrı tasavvuru

Yunus Emre'yi bir kalıba sığdırma teşebbüslerini etkisiz kılmaktadır. Hümanist, devrimci, milliyetçi ya da akademik tasavvuf yazılarına Hâkim olmuş şekliyle uzlaşmanın ve hoşgörünün sembolü haline getirilen Yunus Emre'yi, tasavvuftan uzaklaştırarak anlayamayacağımız gibi tasavvufun itiraz temelli çıkışını görmezden gelip uzlaşma ve hoşgörü zemininde de telakki edemeyiz. Çünkü “tasavvuf, bütün mistik ve gizemci geleneklerde bulabileceğimiz şekilde, reddediş, zihinsel veya toplumsal hayat tarzlarına karşı ciddi bir itiraz şeklinde ortaya çıkmıştır” (Demirli, 2021, s. 48). Bu noktada tasavvufun eleştirisi, normatif geleneğin insan telakkisi “yükümlü insan” anlayışınadır. Ödül ve cezaya dayalı dini hayat, yasası ve kurallarıyla öne çıkan Tanrı gibi dini hayatın soğukkanlı kalıplarına bir tepkidir. Yunus'un şiirleri Tanrı ile yaşamak, Tanrı'yı burada hatırlamak, Tanrı'yı burada görmek üzerine kurulu itiraz şiirleridir (Demirli, 2021, s. 49-50).

2.1.3. Yunus Emre- Fakelore

Fakelore kavramını ilk defa Richard M. Dorson, “Folklore ve Fakelore” adlı kısa makalesinde kullanır. Dorson'un fakelore kavramıyla kastettiği genel anlam suyu (Tunç, 2007, s. 17):

Fakelore, gerçek oldukları iddia edilen sahte ve sentetik eserlerin sergilenmesidir. Bu ürünler, alandan toplanmazlar, ancak sürekli bir tekrarlama zincirinde evvelki edebi eserlerden ve gazete kaynaklarından yararlanılarak yeniden yazılırlar” (Dorson, 2018, s. 71).

Bu doğrultuda, iddia edilen sahte ürünlerinin hangi ihtiyacı karşılayacağı sorusuna cevap arayan Dundes'in bulduğu cevapsa, fakelore ürünlerinin ülkelerin aşağılık kompleksinden ortaya çıktığı şeklindedir (Dundes, 2006, s. 97).

Özellikle Cumhuriyet sonrası Yunus Emre araştırmalarında Yunus Emre'yi sahiplenerek kendi düşüncelerinin bir temsilcisi olarak gören Milliyetçi, hümanist Alevî, sosyalist ya da Sünni bir bakışa sahip yazarlar, onu düşüncelerini meşrulaştıran tarihsel bir figür olarak yorumlarlar (Tunç, 2007, s. 17).

Yunus Emre'nin hayatı ve şahsiyeti hakkındaki bilgilerin yetersizliği, onun kimliği üzerinden üretilen yorumlar, mekân ve mezarlarında karşımıza çıkan

izlenemez ve kontrol edilemez bir değişim Yunus Emre’yi halkbilimin “fakelore” yaklaşımı ile sorgulamayı gerektirebilir (Öcal, 201, s. 8).

2.1.4. İlgili Yayın ve Araştırmalar

2.1.5. Tezler

İlknur Menekşe Bozkurt (2022) “Cumhuriyetten Günümüze Tarih Ders Kitaplarında Padişah İmajı (1931-2021)” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, 1931’den 2021’e kadar Eğitim-öğretimde okutulan ders kitaplarında padişahların nasıl bir imajla verildiği, dönemsel anlayışların padişah imajları üzerindeki etkisinin nasıl olduğu konu edilmiştir. Dönemlerin ideolojik bakış açısının tarihi şahsiyetler üzerindeki etkisi noktasında araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Ayşe Çabuk (2019) “Cumhuriyetten Günümüze İnkılâp Tarihi Öğretiminde Atatürk İmajı (1943-2017)” adlı yüksek lisans tez çalışması, Atatürk sonrası dönemde ortaöğretimde okutulan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında Atatürk’ün imajı Cumhuriyetten günümüze herhangi bir değişime uğratılmış mıdır? sorusu üzerinden yapılan değerlendirmeyi konu edinmiştir. Bu çalışmada, Atatürk imajının tarihsel süreçte bir değişiminin olup olmadığı sorusu araştırma ile benzer bir temel oluşturmaktadır.

H. Çiğdem Aytepe (2009)” A. Adnan Saygun’un Yunus Emre Oratoryosunun Koro Şefliği Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, Ahmet Adnan Saygun’un Yunus Emre Oratoryosu’nun, koroşefliği açısından incelemiştir. Araştırmanın “Yunus Emre, Şiirleri ve Anadolu Kültüründeki Yeri” başlıklı bölümünde Yunus Emre’yi ele alış biçimi araştırmamızla benzer özellikler taşımaktadır.

Meryem Uzunoğlu (2008) “Cumhuriyetten Günümüze Toplumsal Değişimin Türk Resim Sanatında kadın İmgisine Yansıması” adlı doktora çalışmasında, kadın imgesi üzerine kurulu resimlerin incelendiği, Cumhuriyet modernleşmesi, ekonomik gelişmelere koşut olarak ortaya çıkan göç olgusu ve kadın hareketlerinin etkisi ile resim sanatına yansımaları irdelenmiştir. Ele alınan konuya etki eden toplumsal değişimler, araştırmamızla benzer özellikler taşımaktadır.

2.1.6. Makale ve Bildiriler

Serdar Şimşek (2021) “Milletleşme Sürecinde Yunus Emre Yorumları” adlı makalesinde, Yunus Emre’nin tarihî ve efsanevî şahsiyetini ortaya koyma amacını taşıyan ve şiirlerinin tespiti ve incelenmesine dayanan farklı çalışmalardan, birbirine tezat Yunus Emre kimliklerinin incelediği görülmektedir.

Öcal Oğuz (2011) “Çok Mekânlı ve/veya Çok Mezarlı Anlatı Kahramanları: Yunus Emre” adlı makalesinde, Yunus Emre’nin sözel belleğin içinde yaşayan, hakkında menkıbe ve efsane tarzı birçok anlatının kuşaktan kuşağa aktarıldığına vurgu yapılmış, Yunus Emre’yi tarihsel kişilikten çok bir anlatı kahramanı olarak ele alınması gerektirdiği söylemiştir. Ayrıca, anlatılan derviş veya adına şiir üretilen şair olan Yunus Emre’yi folkloristlerin incelemesi gerektiği belirtilmektedir.

Gülçin Yahya Kaçar (2017) “Yunus Emre ve Tasavvuf Musikisi” adlı çalışmasında, Tasavvuf musikisinde Yunus Emre’ye ait bestelenmiş ilahilerin tasnifi yapılmıştır. Türk musikisinin güfte kaynakları arasında Yunus Emre, Derviş Yunus ve diğer Yunus’lar olduğu, ilahi formunda bestelenen şiirlerin bu kadar rağbet görmesinin nedeninin ise, Türk musikisinin mahiyetinde yer alan temel görüşün tasavvufi olması ve ilahi aşka dayanmasıyla açıklanmaktadır.

Mustafa Özçelik (2021) “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Yunus Emre Algısı” başlıklı çalışmasında, Yunus Emre’nin yaşadığı dönemden Osmanlı’nın son yıllarına kadar sufi bir şair, bir derviş olarak tanındığını, meşrutiyetle birlikte başlayan yeni çalışmalarda özellikle Cumhuriyet döneminde durumun değiştiğini söylemektedir. Panteist, Hurufî, Devrimci, Seküler gibi Yunus portrelerinin Cumhuriyet döneminde ortaya çıktığını, farklı düşüncelerin Yunus Emre’yi sahiplenmesinin sevindirici fakat tonun doğru anlaşılması açısından tartışmalara neden olduğu belirtilmektedir.

Ahmet Yaşar Ocak (1991). ” Türkiye’de Yunus Emre Araştırmaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme ve Yunus Emre Problemi” adlı çalışmasında, Cumhuriyet döneminde Türkiye’de Yunus Emre üzerinden milliyetçi ve hümanist yaklaşımların genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

BÖLÜM 3: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ile ilgili bilgilere yer verilerek, araştırmanın modeli, verilerin nasıl elde edildiği, verilerin toplanması ve verilerin analizlerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay durum çalışması kullanılarak yapılmıştır. Nitel araştırmaların, yirminci yüzyılın başlarında, insana dair pozitivist yaklaşımın kabul etmediği olgu ve gizemleri belirleme çalışmaları olarak antropoloji, psikoloji ve sosyoloji bilimlerinde başladığı görülmektedir” (Baltacı, 2019). Her şeyden önce Nitel araştırmalar insanların kendi çabasıyla ve çalışmasıyla şekillendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek ve kavramak üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından biridir (Özdemir, 2010, s.326). Nitel araştırmacılar olay ve olguların özellikle sosyal içeriğini göz önüne alarak insan davranışlarının olay ve olguların karmaşık yapısı içinde kesin sınırlarla ayrıştırılamayacağını varsayar. Bu anlamda nitel araştırmalar sosyal olguları bağlı bulundukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alır ve iç içine geçmiş karmaşık ilişkilerle açıklar (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.39-54). Nitel araştırmalar çalışılan durumların derinlemesine anlaşılmasına olanak sağlarken (Patton, 2014, s.14) araştırmacı sanki bir kâşif veya dedektif gibi gerçekliğin izini sürüp derin bir kavrayışa ulaşmaya çalışmalıdır (Karataş, 2015, s. 2). Nitel araştırmalar, “kültür analizi, olgubilim, kuram oluşturma, durum çalışması, eylem araştırması” gibi araştırma desenlerinden oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.75-84). Bu araştırma Yunus Emre’nin hayatı hakkındaki bilgilerin yetersizliği onun sözlü). Nitel hikâyesi ve Cumhuriyet ile birlikte hakkında üretilen kimlikler, Yunus Emre adıyla sembolleşen ismin insanlara yansımadaki farklılıkları göstermektedir. Bu doğrultuda Yunus Emre’nin genellenebilir bir yaklaşımla değerlendirilemeyeceği fikrinden yola çıkılan bu çalışmada, nitel yöntem kullanılmıştır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay durum çalışması ile yürütülmüştür. Durum çalışması, bir ya da birden fazla olayın, durumun, sosyal bir grubun veya birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği nitel araştırma

desenidir. Durum çalışması, örnek olay çalışması olarak da adlandırılmaktadır (Yeşilbaş, 2022, s. 2). Örnek olay (durum) çalışmalarında, yapılan detaylı sorgulama ile bir kişi ya da grup hakkında elde edilen bilgiler, üzerinde çalışılan bireyin mevcut durumunu açıklayan faktörler ve bu faktörler arasındaki ilişkiler belirlenmeye çalışılır. Bu yöntemin özellikle antropoloji, sosyoloji, tarih, psikoloji eğitiminde oldukça sık kullanıldığı görülmektedir. Ancak her bilim dalında örnek olayın yorumu ve kullanımı farklı olabilmektedir. (Sönmez ve Alacapınar, 2016, s. 104). Örnek olay, belirli bir konu ve özel bir olayın çalışmasıyla ilgili olup, bağlam içindeki bir olguya, tipik olarak da olgu ile bağlam arasındaki sınırların net olmadığı durumlara odaklanır (Robson, 2015, s. 168). Örnek olay çalışması sonucu, birbirleriyle alakasız gibi görünen birçok bilgi yığınları ortaya çıkabilmektedir. Bu bilgilerin anlamlandırılabilmesi ve yorumlanabilmesi açısından araştırma projesinde belirtilen özel amaçlara hizmet etmesi gerekmektedir.

Dokümanlar, belirli süreçleri görünür kılarken, bu süreçlerin arka planı ve iç yüzüne dair bilgilerinde açığa çıkmasını sağlamalıdır. Bu çalışmada, Yunus Emre algısının Cumhuriyet'ten günümüze değin geçirdiği değişimlerin Türk müziğine yansımaların nasıl olduğu, araştırmanın amacına uygun yazılı ve görsel dokümanlar incelenip yorumlanarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen verilerin bir bölümü tablolastırılarak betimsel analizi yapılmıştır. Nitel analizin ilk basamağını oluşturan betimleme kişi, nesne ve olaylara ilişkin temel özelliklerin yazılı olarak ifade edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Betimsel analizde örtük olan temalar sınıflandırma yoluyla ortaya çıkartılmakta ve bu temalar birbirleri ile ilişkilendirilerek inceleme konusu olan sosyal gerçeklik açıklanmaya çalışılmaktadır (Özdemir, 2011, s. 330-331).

3.2. Veri Toplama Araçları

“Nitel araştırma yaklaşımlarında doğrudan gözlem ve görüşme mümkün olmadığında üzerinde durulan araştırma problemiyle ilişkili yazılı ve görsel materyal ve malzemeler de araştırmalara dâhil edilebilmektedir” (Sak, Şahin, Öneren Şendil, Nas, 2021). Bu nedenle nitel bir araştırma olan bu çalışmada veriler, araştırma konusuyla ilgili olmak koşulu ile her türlü kitap, makale gibi sadece yazılı olarak

Üretilen temsilleri değil, popüler kültür dokümanları diyebileceğimiz sosyal medya, radyo, gazete ve görsel dokümanlar olan fotoğraf, film, video gibi diğer dokümanlarda incelenmeye alınmıştır. Aynı zamanda örnek olay çalışmasına ilişkin bağlamsal ve hayat hikyeleriyle ilgili veriler toplanmış ve bunlar aracılığıyla örnek olay bir bağlama oturtulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte örnek olayı etkileyecek dönüm noktaları anlaşılmaya çalışılmıştır (Deveci, B. B. 2018, s. 5).

3.3. Verilerin Analizi

Bu alışmada, Cumhuriyet Dönemi Yunus Emre algısının değişimine temel oluşturan Fuat Köprülü'nün Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar kitabı ve Cumhuriyetten gözümüze kaleme alınan Yunus Emre divanlarından seçilen yazar ve kitaplar üzerinden doküman analizi yapılmıştır. Cumhuriyetten gözümüze Yunus Emre algısının Türk müziğine nasıl yansadığını göstermesi açısından, Türk müziği türleri dört ana başlık altında toplanarak eserlerden seçilen örnek çalışmalar tablolaştırılıp değerlendirilmiş, ortaya çıkan bulguların analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır.

BÖLÜM 4: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Cumhuriyetten günümüze Türkiye'deki müzik türleri dört ana başlık altında toplanmış, sözleri Yunus Emre'ye ait olan bestelerden örnek eserler seçilerek araştırmanın alt problemleri olarak sunulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı yorumlara aşağıda yer verilmiştir.

4.1. Yunus Emre Algısının Türk Sanat Müziğindeki Eserlere Yansıması

Araştırmanın birinci alt problemi olan Yunus Emre algısının Türk sanat müziğindeki eserlere yansıması bölümünde, sözleri Yunus Emre'ye ait eserler tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda bu eserler yer almaktadır. Bu eserler hakkında bilgiler, dönemin Yunus Emre algısını belirleyen düşünce dünyasına kısaca değinilerek değerlendirilecektir.

No	Eserin İsmi	Eserin Türü	Eserin Bestecisi
1.	Aceb bu benim cânımâzâd ola mıYârab	İlahi	—
2.	Aceb bu deli olsa	İlahi	—
3.	Aceb lütfun seherinde	İlahi	—
4.	Aceb şu yerde varm'ola	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
5.	Adım adım ileribeş âlemden içeri	İlahi	Eyyubi Ali Rıza Bey
6.	Ağla gözüm ağla gülmezem gayrı	İlahi	—
7.	Âlemler müştak sana şefi ol Ya Muhammed	İlahi	Hafız Zeki Altın
8.	Âlemler nûra gark oldu	İlahi	—
9.	Âlemler nûra gark oldu	İlahi	Hüseyin Tolan
10.	Âlemler nûra gark oldu	İlahi	Çalak Zade Şeyh Mustafa Efendi
11.	Ali almış sancağını eline	İlahi	Cüneyt Kosal
12.	Allah diyelim daim	İlahi	Fehmi Tokay
13.	Allah diyelim daim	İlahi	—
14.	Allah emrin tutalım	İlahi	Musullu Hafız Osman Zekâi Dede Efendi
15.	Allah emrin tutalım	İlahi	—
16.	Allah emrin tutalım	İlahi	—
17.	Alma tenden cânımı	İlahi	Sâdettin Kaynak
18.	Alma tenden cânımı	İlahi	—
19.	Arayı arayı bulsam izini	İlahi	—
20.	Arayı arayı bulsam izini	İlahi	Hüseyin Tolan
21.	A sultânım sen vâr iken	İlahi	Zekâi Dede Efendi
22.	A sultânım sen vâr iken	İlahi	—
23.	A sultânım sen vâr iken	İlahi	—
24.	A sultânım sen vâr iken	İlahi	—
25.	A sultânım sen vâr iken	İlahi	Dellal Zade İsmail Efendi
26.	A sultânım sen vâr iken	İlahi	—

27.	A sultânım sen vâî iken	İlahî	—
28.	A sultânım sen vâî iken	İlahî	—
29.	A sultânım sen vâî iken	İlahî	H. Sâdettin Arel
30.	Aşık oldum bende-i cânâneym	İlahî	Ahmet Hatipoğlu
31.	Aşık oldum ben Allah'ın adına	İlahî	Zeki Altın
32.	Aşık oldum bugün meydan içinde	İlahî	Ahmet Hatipoğlu
33.	Aşk âteşi ciğerimi yaka geldi yaka gider	İlahî	—
34.	Aşk bezirgânı sermâyecânı	İlahî	—
35.	Aşk bezirgânı sermâyecânı	İlahî	—
36.	Aşk bezirgânı sermâyecânı	İlahî	Latif Ağa
37.	Aşk cür'asın sundu bana	İlahî	Nihat Doğu
38.	Aşkın aldı benden beni	İlahî	—
39.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	—
40.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	Eyub Hatibi Aşık Hafız Ahmet Efendi
41.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	—
42.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	Doğan Ergin
43.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	—
44.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	Ahmet Hatipoğlu
45.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	—
46.	Aşkın ile aşıklar yansın YaResûllallah	İlahî	—
47.	Ay dahi güneş dahi nurundan Muhammedin	İlahî	—
48.	Ay dahi güneş dahi nurundan Muhammedin	İlahî	Dursun Çakmak
49.	Ayırma beni senden yaradan	İlahî	Hacı Ramazan?
50.	Bana bu ten gerekmez can gerekir	İlahî	Sâdettin Kaynak
51.	Behey âdem oğlumusun	İlahî	—
52.	Behey kardeş hakkı bulalım mı dersin	İlahî	Tosunzade Hüseyin Efendi
53.	Ben ağlarım yâne-yâne	İlahî	THM
54.	Ben bende buldum	İlahî	Akbaba İmamı
55.	Ben bu aşka düşeli	İlahî	—
56.	Ben bu dağın ağacıyam	İlahî	THM
57.	Ben bu meclislerde ibretler gördüm	İlahî	—
58.	Ben bu yolu bilmez idim	İlahî	Ahmet Hatipoğlu
59.	Ben dervişim diyene bir ün idesim gelir	İlahî	—
60.	Ben dervişim diyene bir ün idesim gelir	İlahî	—
61.	Ben dost ile dost olmuşam	İlahî	İbrahim Taşkent
62.	Ben dost ile dost olmuşam	İlahî	Cüneyd Kosal
63.	Ben dost ile dost olmuşam	İlahî	—
64.	Benem ol aşk bahrisi denizler hayran bana	İlahî	Doğan Ergin
65.	Benem ol aşk bahrisi	İlahî	—
66.	Benem ol aşk bahrisi	İlahî	—
67.	Beni sorma bana	İlahî	THM
68.	Benim adım dertli dolap	İlahî	THM
69.	Ben yürürüm yâne-yâne	İlahî	—
70.	Ben yürürüm yâne-yâne	İlahî	Halis Efendi
71.	Ben yürürüm yâne-yâne	İlahî	Cüneyd Kosal

72.	Ben yürürüm yâneyâne	İlahi	Selâhaddin Pınar
73.	Ben yürürüm yâneyâne	İlahi	—
74.	Ben yürürüm yâneyâne	İlahi	Balad Şeyhi Kemal Efendi
75.	Ben yürürüm yâneyâne	İlahi	—
76.	Ben yürürüm yâneyâne	İlahi	(İsmail Dede Efendi)?
77.	Bilirim seni yalan dünyası	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
78.	Bilmem nideyim aşkın elinden	İlahi	Cüneyd Kosal
79.	Bilmem nideyim aşkın elinden	İlahi	Hafız Nezih Tolan
80.	Bilmem nideyim aşkın elinden	İlahi	M. Said Hatipoğlu
81.	Bilmem nideyim aşkın elinden	İlahi	Fehmi Tokay
82.	Bir garipsin şu dünyada	İlahi	—
83.	Bir gece MuhammedeÇalabdan geldi Burak	İlahi	—
84.	Bir ismi Mustafa bir ismi Ahmed	İlahi	—
85.	Bir karar da durmayalım	İlahi	THM
86.	Bir köprü yaratmışsın	İlahi	Muallim İsmail Hakkı Bey
87.	Bir şâha kul olmak gerek	İlahi	—
88.	Bir tahta yaratmışsın	İlahi	—
89.	Biz dünyadan gider olduk	İlahi	Tahir Karagöz
90.	Bu aklüfıkr ile Mevlâ bulunmaz	İlahi	—
91.	Bu aşkı ben bilmez idim	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
92.	Cânân illerinde aşk mı murâdın	İlahi	—
93.	Canım kurban olsun senin yoluna	İlahi	Eyyubi Ali Rıza Bey
94.	Cennette bitmiştir imam budağı	İlahi	—
95.	Çıktım erik dalına anda yedim üzümü	İlahi	Zakir Paşa Eyyubi Mehmet Efendi
96.	Çıktım erik dalına anda yedim üzümü	İlahi	—
97.	Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlâm seni	İlahi	Kutbi Dede
98.	Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlâm seni	İlahi	Tahir Karagöz
99.	Dertli ne ağlayıp gezersin burada	İlahi	Erol Sayan
100.	Derviş bağı taş gerek	İlahi	Süleyman Ergüner
101.	Dervişlik baştır tacda değildir	İlahi	—
102.	Dervişlik baştır tacda değildir	İlahi	Eyyubi Ali Rıza Bey
103.	Dervşl olan kişiler deli olagan olur	İlahi	—
104.	Dinin imanın var ise hor görme	İlahi	Muallim İsmail Hakkı Bey
105.	Dolap niçin inilersin	İlahi	Selahaddin Gürer
106.	Dolap niçin inilersin	İlahi	Abdullah Dede
107.	Dolap niçin inilersin	İlahi	Alpay Selahaddin Efendi
108.	Doldur kadeh sungıl bize	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
109.	Dünyaya mağrur kişi tevbeyle gel	İlahi	Sermüezzın Hakkı Bey
110.	Dünyaya mağrur kişi tevbeyle gel	İlahi	Hafız Yaşar
111.	Dünyaya mağrur kişi tevbeyle gel tevbeyle	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
112.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	—
113.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	—
114.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	Arab Salih
115.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	Arab Salih
116.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	Zekai Dede Efendi

117.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	—
118.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	—
119.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	—
120.	Durmaz yanar vücudum	İlahi	—
121.	Düş'tönümehubbül vatan	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
122.	Edelim cevân kılalım seyrân	İlahi	Çalak Zade Şeyh Mustafa Efendi
123.	Edelim cevân kılalım seyrân	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
124.	Edelim cevân kılalım seyrân	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
125.	Erenler meclisinde deste kızıl gül idim	İlahi	—
126.	İşidin ey yârenler eve dervişten geldi	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
127.	Ey âlemleri yaradan	İlahi	—
128.	Ey âşikan ey âşikân aşk mezhebi	İlahi	Şeyh Mes'ud Efendi
129.	Ey benim sevgili Mevlâm	İlahi	İzmirli Hacı Medmed Efendi
130.	Ey cânımacânânım	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
131.	Ey dervişler ey kardeşler	İlahi	—
132.	Ey enbiyâlarserveri	İlahi	—
133.	Ey enbiyâlarserveri	İlahi	—
134.	Ey padişahı lemyezer	İlahi	Selahhadin Demirtaş
135.	Ey şehir-i nüzuli süre	İlahi	—
136.	Ey şehir-i nüzuli süre	İlahi	İsmail Hakkı Bey
137.	Evvel benem ahir benem	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
138.	Eyyuben kim müptelâyım	İlahi	Çayırılı İsmail Hakkı Efendi
139.	Gaflet ile hakkı buldum diyenler	İlahi	Bekir Sıtkı Sezgin
140.	Gaflet ile hakkı buldum diyenler	İlahi	—
141.	Gânimevlâm nasip etse	İlahi	—
142.	Gânimevlâm nasip etse	İlahi	—
143.	Gelin bir nazar eylen	İlahi	Mutlu Torun
144.	Gelin ay aşıklar	İlahi	—
145.	Gelin ey aşıklar gelin	İlahi	—
146.	Gelin gidelim aşkın iline	İlahi	Dede Efendi (Hacı Faik Bey)
147.	Gönül hayran oluptur aşk elinden	İlahi	—
148.	Gönül hayran oluptur aşk elinden	İlahi	—
149.	Gönül hayran oluptur aşk elinden	İlahi	—
150.	Gönül hayran oluptur aşk elinden	İlahi	—
151.	Gönül hayran oluptur aşk elinden	İlahi	—
152.	Hak bir gönül verdi bana	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
153.	Haktan inen şerbeti içtik elhamdülillah	İlahi	—
154.	Haktan gayrı sevgili külli yalandır yalan	İlahi	Buhûri Zade Abdülkerim Efendi
155.	Hak Çalabım Hak Çalabım	İlahi	Cüneyd Kosal
156.	Hakkın habibinin sevgili dostu	İlahi	—
157.	Hak müesser etse varsam	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
158.	Halet ile bana bir er göründü	İlahi	Zahirbaşı Eyyubi Mehmet Ef.
159.	Hak yarattı alemi aşkına Muhammedin	İlahi	Hüseyin Tolan
160.	Her kaçan anarsam seni	İlahi	—
161.	Her kaçan anarsam seni	İlahi	Nuri Osmaniye Em.
162.	Her kaçan anarsam seni	İlahi	—
163.	İlahi cennet evine girenlerden eyle bizi	İlahi	İsmail Hakkı Bey
164.	İlham ile dün gece seyrettim Muhammedi	İlahi	—

165.	İlham ile dün gece seyrettim Muhammedi	İlahi	—
166.	İlim ilim bilmektir	İlahi	Tahir Karagöz
167.	İsm-i sübhan virdin mi var	İlahi	—
168.	İsm-i sübhan virdin mi var	İlahi	—
169.	İsm-i sübhan virdin mi var	İlahi	Süleyman Ergüner
170.	İstediğimi buldum aşkârevan içinde	İlahi	Muammer Dede
171.	İşidin ey yârenler kıymetli nesnedir aşk	İlahi	Hasan Soysal
172.	Karlı dağlar mı aştın	İlahi	Sadi Hoşses
173.	Kim dervişlik ister ise	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
174.	Mail oldum bahçesinde hurmaya	İlahi	—
175.	Mecnuna sordular Leylâ nic' oldu	İlahi	Selahaddin Demirtaş
176.	Mecnuna sordular Leylâ nic' oldu	İlahi	—
177.	Mecnuna sordular Leylâ nic' oldu	İlahi	Nayışeyh Ali Rıza Efendi
178.	Mecnuna sordular Leylâ nic' oldu	İlahi	—
179.	Milk-i bekadan gelmişem	İlahi	Bursa'lı Yakupzade Mehmet Efendi
180.	Milk-i bekadan gelmişem	İlahi	Tosun Zade
181.	Mü'minin kalbini yuyup arıtan	İlahi	—
182.	Müştak olup özlediğim şehri Remazan	İlahi	Ser Müezzın Rifat Bey
183.	Nazenin bu ömrümüz	İlahi	Şeyh Ethem Efendi
184.	Nice uyursun uyanmaz mısın	İlahi	—
185.	Nice uyursun uyanmaz mısın	İlahi	Şikarizade Ahmet Efendi
186.	Ömür bahçesinin gülü olmadan	İlahi	Küçük Ahmet Ağa
187.	Rumda Acemde aşık olduğum	İlahi	Meydancık İmamı Zakir Hasan Efendi
188.	Rumda Acemde aşık olduğum	İlahi	—
189.	Rumda Acemde aşık olduğum	İlahi	Kazasker Mustafa İzzet Efendi
190.	Sen bunda garib mi geldim	İlahi	Zeki Atkoşar
191.	Sen dervişsin bir ulu dağsın	İlahi	—
192.	Severim ben seni candan içeru	İlahi	—
193.	Sensin bize bizden yakın	İlahi	Çalakzade Şeyh Mustafa Efendi
194.	Sensin Kerim sensin Rahim	İlahi	Zeki Atkoşar
195.	Serbaz girer bu meydana	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
196.	Seyrettim Muhammedi	İlahi	—
197.	Seyyah olup şu alemini sorarsan	İlahi	—
198.	Seyyah olup şol alemini gezersen	İlahi	—
199.	Sordum sarı çiçeğe	İlahi	Eyyubi Ali Rıza Bey
200.	Sordum sarı çiçeğe	İlahi	—
201.	Sordum sarı çiçeğe	İlahi	Tahir Karagöz
202.	Şol cennetin ırmakları	İlahi	—
203.	Şol cennetin ırmakları	İlahi	—
204.	Şol cennetin ırmakları	İlahi	—
205.	Şol cennetin ırmakları	İlahi	M. Nurettin Selçuk
206.	Şol cennetin ırmakları	İlahi	—
207.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	—
208.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	Sermüezzın Baha Bey
209.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	Zekai Dede
210.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	—
211.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	—

212.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	—
213.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	A.Nesib Efendi
214.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	—
215.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	Zekai Dede
216.	Şuridevü Şeyda kılan	İlahi	—
217.	Taşkın yine deli gönül	İlahi	İbrahim Taşkent
218.	Taşkın yine deli gönül	İlahi	Selaaddin İçli
219.	Taşkın yine deli gönül	İlahi	Niyazi Şengül
220.	Taşkı rahmet deryası	İlahi	—
221.	Taşkı rahmet deryası	İlahi	Em. Müezzın Dursun Çakmak
222.	Taşkı rahmet deryası	İlahi	—
223.	Taşkı rahmet deryası	İlahi	—
224.	Taşkı rahmet deryası	İlahi	Eyyubi Ali Rıza Bey
225.	Taşkı rahmet deryası	İlahi	—
226.	Teferrüceyleyi vardım	İlahi	—
227.	Tehi sanman siz beni	İlahi	—
228.	Tevhid hoşça nesn olur	İlahi	—
229.	Toprakta yatacak tenin	İlahi	Hammami Zade İsmail Dede Efendi
230.	Urumdan çıkdım yürüdüm	İlahi	—
231.	Uyan behey gafıl uyan	İlahi	EnderuniHfz. Hüseyin Efendi
232.	Uyan behey gafıl uyan	İlahi	Şehzade Seyfeddin Efendi
233.	Uyurken seyrimde kalkdım ağlayu	İlahi	Muzaffer Ozak
234.	Varsam bir amile sorsam halimi	İlahi	Balat Şeyhi Kemal Efendi
235.	Yandır beni yandır beni	İlahi	—
236.	Ya Rabbenâ ya Rabbenâ	İlahi	Kemal Gürses
237.	Yar yüreği yar gör ki neler var	İlahi	—
238.	Yar yüreği yar gör ki neler var	İlahi	Hacı Nafiz Bey
239.	Yar yüreği yar gör ki neler var	İlahi	THM
240.	Yazık benim bunca geçen ömrüme	İlahi	—
241.	Yetmişden artık imanın budağı	İlahi	—
242.	Yine aşkın sırrı düştü serime	İlahi	Zekai Dede
243.	Yine yaz ayları geldi	İlahi	Yeni köylü Hasan Efendi
244.	Yüce sultanım derde dermanım	İlahi	Zekai Dede
245.	Yüce sultanım derde dermanım	İlahi	H. Sadeddin Arel
246.	Yüce sultanım derde dermanım	İlahi	Ahmet Hatipoğlu
247.	Yürük değirmenler gibi	İlahi	Dede Efendi
248.	Yürük değirmenler gibi	İlahi	Doğan Ergin
249.	Yürük değirmenler gibi	İlahi	—
250.	Yürü yürü yalan dünya	İlahi	İsmail Hakkı Bey
251.	Yürü yürü yalan dünya	İlahi	—
252.	Yüzbin cefa kılsan bana	İlahi	—
253.	Yüzbin cefa kılsan bana	İlahi	—
254.	Zahi derya ki katreden göründü	İlahi	Ahmet Hatipoğlu

Tablo 1.Türk Sanat Müziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler

Kaynak : Hatipoğlu, 1993.

Tablo 1’ de görüldüğü üzere Türk Sanat Müziği içerisinde yer alan Tasavvuf musikisindeki Yunus Emre şiirlerine yapılan beste çalışmalarından 254 ilahi tespit edilmiştir. Tespit edilen 254 ilahinin 103’ünün bestecisi bilinmemektedir. Bestecisi bilinen 151 ilahiden 20 eser Ahmet Hatipoğlu tarafından bestelenmiştir. Eyyubi Ali Rıza Bey, Cüneyd Kosal ve Zekai Dede’nin de 5’ er ilahi bestelediği görülmektedir.

Yunus Emre’nin yaşadığı çağın tasavvuf geleneğini Emre’nin yaşadığı kültürde nesilden nesile aktarılmış, bu şiirler daha çok tekkelerde ilahi formunda bestelenip söylenmiştir. İlahi formunda bestelenen “Ben Yürürüm Yane Yane” ve “Varsam Bir Âlime Sorsam Halimi” adlı Yunus Emre şiirlerinin bestecisi Balad Dergâhı Şeyhi Kemal Efendi’dir. Yunus Emre’nin “Milk-i Bekadan Gelmişem” adlı şiirini besteleyen Yakubzade Mehmet Efendi ise Halvetî Tekkesi şeyhi Yâkub Efendi’nin oğludur. Babasının ölümünden sonra Halveti Tekkesi’nin şeyhliğine getirilmiştir. (Özcan, 2003 s. 460) Yunus Emre’ye ait “Taştı Rahmet Deryası” ve “Canım Kurban Olsun Senin Yoluna” şiirlerini, birçok tekkede zakirbaşı olarak görev alan Ali Rıza Şengel bestelemiştir. Ali Rıza Şengel aynı zamanda Rifâiyye tarikatına intisap etmiştir. Yine Aşkın Sırrı Düştü Serime” “Yüce Sultanım Derde Dermanım”, Şuridevü Şeyda Kılan”, “A Sultanım Sen Variken” şiirlerinin bestecisi 1868’de seyrüsülûkünü tamamlayıp Mevlevî olan Zekai Dede Efendi’dir(Özcan, 2013 s,195-196).“Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu” Yunus Emre şiiri, Nûreddin Cerrâhî Tekkesi’nin on dokuzuncu türbedarı ve postnişi Muzaffer Ozak tarafından bestelenmiştir(Topuzoğlu, 2007, s. 16-17).Hacı Evhadüddin Tekkesi şeyhi, Şikarizade Ahmet Efendi, Yunus Emre’ye ait “Nice Uyursun Uyanmaz mısın” şiirini besteleyen tekke şeyhlerindendir. Çalak tekkesi şeyhi Çalakzade Mustafa Efendi, Yunus Emre’nin “Sensin Bize Bizden Yakın” Kefevi Tekkesi şeyhi, Şeyh Ethem Efendi ise “Nazenin Bu Ömrümüz” adlı şiirlerini bestelemişlerdir. Yunus Emre’nin “Durmaz Yanar Vücudum” şiirini Mîrâhur Tekkesi zakirbaşı Arap Salih (Özcan, 1991, s. 327-328), “Müştak Olup Özlediğim Şehri Ramazan” adlı şiirini ise Mevleviyye tarikatine mensup Sermüezzın Rıfat Bey bestelemiştir (Özcan, 2008, s. 103-104).

Yunus Emre Türk tasavvuf musikisinin önemli güfte kaynaklarından biri sayılmaktadır. Onun şiirleri tasavvuf musikisine, dini musikiye gönül vermiş pek çok bestekâr tarafından çoğunlukla ilahi formunda bestelemiştir. Yunus Emre'nin şiirlerinin bu derece ilgi görmesinin nedeni gerek Yunus Emre'nin gerekse Türk mûsikîsinin felsefî temellerinin aynı olmasıdır. Bu temelde ilahi aşk vardır.

Türk mûsikîsi bestekârlarını Yunus Emre şiirlerini bestelemeye yönlendiren farklı nedenler bulunmaktadır. Bunlar, şiirde ve musikide ilâhî aşk ve tasavvuf fikrine dayalı duygu ve düşünce birliği, Yunus Emre'nin şiirlerindeki ifadelerin bestekârlara ilham vermesi ve Yunus Emre şiirlerindeki hece vezni, bestelerdeki makam, usûl, prozodi özellikleri açılarından bestelemeye uygun olması diyebiliriz (Kaçar, 2017, s. 41).

Tasavvuf musikisi alanında Yunus Emre şiirlerinin ilahi olana ulaşmada güçlü ilhamlara vesile olduğunu bestelenen ilahilerin sayısına bakarak söylemek mümkündür. Tasavvuf geleneğinde Allah'a ulaşmak belli menzil ve mertebelerden geçtiği için, müzik ve şiir bu yolculuğa iştirak eder. Bu manada Yunus Emre ve onun şiirlerine yapılan besteler ilahi olana ulaşmada bir araç olarak görülür.

4.2. Yunus Emre Algısının Türk Halk Müziğindeki Eserlere Yansıması

Araştırmanın ikinci alt problemi olan Yunus Emre algısının Türk halk Müziğindeki eserlere yansıması bölümünde, sözleri Yunus Emre'ye ait eserler tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda bu eserler yer almaktadır. Bu eserler hakkında bilgiler, dönemin Yunus Emre algısını belirleyen düşünce dünyasına kısaca değinilerek değerlendirilecektir.

No	Eser İsmi	Eserin Türü	Yöresi	Kaynak Kişi	Derleyen-Notaya Alan
1.	Aşkın Aldı Benden Beni	İlahi	Manisa	Âşık Halil Yıldız	İsmet Egeli
2.	Ben Yürürüm Yane Yane	İlahi	Sivas	Sırrı Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
3.	Beni Sorma Bana	İlahi	Erzurum	Raci Alkır	Nida Tüfekçi
4.	Yar Yüreğim Yar	İlahi	Şanlıurfa	Mehmet Şenses	Mehmet Özbek

Tablo 2. Türk Halk Müziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler.

Kaynak: Şengül, 2021, s. 157.

Tablo 2’de dört ilahi tespit edilmiştir. Bu ilahiler Manisa, Sivas, Erzurum ve Şanlıurfa yörelerinden derlenmiştir. Yukarıdaki 4 ilahinin TRT repertuarındaki notaları incelendiğinde, “Aşkın Aldı Benden Beni” adlı ilahinin başlığının altında “Yunus”tan ibaresi yer almaktadır. Diğer 3 ilahinin notalarının altına yazılan sözlerinde “Yunus” mahlasının geçtiği görülmektedir. Kaynak kişilerden derlenen ve notaya alınan bu eserler Türk Halk Müziği repertuarına alınırken özellikle TRT kurumunun uygulamış olduğu “anonim” kavramından dolayı eserlerin üzerlerine söz ve müziğin kime ait olduğu bilgisi yazılmamaktadır (Şengül, 2021, s. 156). Sözlü Türk Halk Müziği geleneğinde kuralların yazılı olarak değil geleneğin bağlayıcılığı temelinde oluştuğunu söylemek yanlış olmamakla birlikte yorumlanabilir bir niteliğe sahip, mutlaklaştırılmalardan uzaktır (Işık, 2010, s. 437). Müziğin beste veya anonim olma durumuyla beraber sözlü gelenek; âşıklık, ozanlık, şairlik geleneğinden gelen kişilerin ve türkü yakıcıların şiirlerinden oluşmaktadır.

Sözlü kültür içerisinde aktarılan Yunus Emre ilahilerinin, sözlü gelenek içinden derlenmesi, sözlü geleneğin belirleyiciliği açısından dikkat çekmektedir. Türk Halk Müziği alanında belirlenen Yunus Emre eserlerinden özellikle “Aşkın Aldı Benden Beni” ve “Ben Yürürüm Yane Yane” ilahileri, halk arasında en bilinen ve en çok söylenen Yunus Emre eserlerindendir. Şiirlerin mahlasında geçen Yunus ismi, gelenekte herhangi bir Yunus’u işaret etmediği düşünülmektedir. Yunus Emre ve şiirleri, merkeze alınan tasavvuf düşüncesinin etrafında ilahi olanla bağın öncelenmesi gerektiğini hatırlatan bir özellik taşımaktadır. Türk halk müziğinde Yunus Emre “cennet”, “huri” gibi mükâfatları reddeden Allah’a ulaşmanın aşkla mümkün olabileceğini şiirleriyle anlatan Anadolu tasavvuf geleneğinin sembol isimlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.3. Yunus Emre Algısının Çağdaş Çok Sesli Türk Müziğindeki Eserlere Yansıması

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan Yunus Emre algısının çağdaş çok sesli Türk müziğindeki eserlere yansıması bölümünde, sözleri Yunus Emre’ye ait eserler tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda bu eserler yer almaktadır. Bu eserler hakkında

bilgiler, dönemin Yunus Emre algısını belirleyen düşünce dünyasına kısaca değinilerek değerlendirilecektir.

No	Eserin İsmi	Eserin Bestecisi
1.	10 Mistik Şarkı	Hasan Ferit Alnar
2.	Aşkın Elinden	Fazıl Say
3.	Çalgı Eşliksiz Kadın Korosu İçin İki Parça	Cemal Reşit Rey
4.	Sen Derviş Olamazsın	Fazıl Say
5.	Yiğit İken Ölenlere	Muammer Sun
6.	Yunus Emre Albümü	Sabahattin Kalender
7.	Yunus Emre Oratoryosu	Ahmet Adnan Saygun
8.	Yunus Emre Şarkıları	Ertuğrul Sevsay
9.	Yunus'tan Deyişler	Cenan Akın
10.	Yunus'un Dünyası	Can Aksel

Tablo 3.Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler

Kaynak: Yöre, 2021.

Tablo 3'te de görüldüğü üzere çağdaş çok sesli Türk müziğindeki sözleri Yunus Emre'ye ait 10 eser tespit edilmiştir.

Bestecilerden Cemal Reşit Rey, Ahmet Adnan Saygun ve Hasan Ferit Alnar, yeni kurulan Cumhuriyet'in amaçlarına paralel olarak yapılan müzik reformu kapsamında, Batı'nın çok sesli müzik tekniğini öğrenmek üzere Avrupa'nın çeşitli kentlerine müzik eğitimi almaları için gönderilen yetenekli gençler arasında yer almaktadırlar. Bu genç müzisyenlerin Cumhuriyet'in müzik politikası doğrultusunda, özellikle dil ve duygu bakımından saflığını korumuş olan Türk halk müziğinin, Batı'nın tekniğiyle işlenip, Türk'ün soylu ve yüce karakterine (Balkılıç, 2009, s.22) yakışır bir hale gelmesinde öncülük etmeleri amaçlanmıştır.

Cumhuriyet'in kuruluş ideolojisinin temelini oluşturan milli kimlik ve modernleşme, yabancı unsurların karışmadığı Halk Müziğini sahiplenişte kendini gösterirken, yine aynı nedenlerden ötürü Yunus Emre'yi de sahiplenmiştir. Yunus Emre, Türk halkının yüzyıllardır kullandığı sade ve temiz Türkçesi ile yazdığı şiirlerinde halkın duygu ve düşünce dünyasını beslemiştir. Yunus Emre kendi çağını aşmayı başarmış bir Türk sufi şairiyken (Ayvazoğlu, 2014, s.27), Cumhuriyet'in

tasavvufu dışarıda tutan Batılılaşma projesine tarihsel bir destek olmak üzere, (Ocak, 2012, s.9-10) Türklerdeki hoşgörü, insan sevgisi ve hümanist değerleri yansıtan simge şahsiyet vasfını kazanmıştır (Şimşek, 2021, s.4).

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda; Cemal Reşit Rey “Çalgı Eşliksiz Kadın Korosu İçin İki Parça” adlı eseriyle Yunus Emre şiirlerini çok seslilikle buluşturan ilk besteci olmuştur. Ahmet Adnan Saygun’un İsmet İnönü’ye armağan ettiği “Yunus Emre Oratoryosu” bir Türk bestecisi tarafından bestelenen ilk oratoryodur. Farklı dillerde en fazla temsil edilen eserdir. İlk defa 21 Mayıs 1946’da seslendirilen Yunus Emre Oratoryosu, çeşitli övgüler alırken, eserde kullanılan on üç şiirden sekizinin Yunus Emre’ye ait olmadığı, oratoryonun kilise musikisini andırdığı, bestecinin Yunus Emre’yi tanıyamadığını ve onu bir kilise papazı gibi tahayyül ettiğini söyleyen eleştirilere de maruz kalmıştır (Ayvazoğlu, 2014, s. 69). Hasan Ferit Alnar “10 Mistik Şarkı” adını verdiği çalışmada, bilinen 10 ilahiyi eşliksiz koro için çok sesli olarak düzenlemiştir. Sabahattin Kalender “Çocuk Korosu İçin Yunus Emre Albümü”nü hazırlamıştır. Muammer Sun, solistler ve karma koro için “Yigirtken Ölenlere” başlıklı çalışmada Yunus Emre’nin 3 şiirini bestelemiştir. Ertuğrul Sevsay’ın mezzosoprano, tenor, bariton ve piyano için Almanca yazdığı “Yunus Emre Şarkıları” Can Aksel’in koro için yazdığı “Op. 10 Yunus’un Dünyası”ve Fazıl Say’ın bestelediği, Seranad Bağcan tarafından seslendirilen “Aşkın Elinden” ve “Sen Derviş Olamazsın” adlı Yunus Emre şiirlerini görmekteyiz.

Yunus Emre tasavvuf geleneği içerisinde yazdığı şiirlerinde tanrıyı, insanı, aşkı anlatmış bir derviş bir âşık olarak algılanırken, Cumhuriyet ile birlikte Türk kimliğinin tarihi dayanaklarından biri olmuştur. Yunus Emre ilahileri Cumhuriyet’in müzik politikaları doğrultusunda, çok sesli korolar için düzenlenmiş yorumlanmıştır.

4.4. Yunus Emre Algısının Güncel Popüler Türk Müziğindeki Eserlere Yansıması

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan Yunus Emre algısının güncel popüler Türk müziğindeki eserlere yansıması bölümünde, sözleri Yunus Emre’ye ait eserler tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda eserler yer almaktadır. Seçilen örnek

eserler, dönemin toplumsal yapısına etki eden gelişmeler doğrultusunda değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bu eserlere dijital platformlardan ulaşılmıştır. Bu platformlarda yer almayan, müziğe ulaşma kaynaklarının CD ve kaset olduğu dönemlerde Yunus Emre şiirleri üzerine yapılan bestelerin olduğu düşünülmektedir.

No	Eser İsmi	Eserin Besteci	Eserin Türü
1.	Adımız Miskin Bizim	Mazhar Alanson	Pop
2.	Allah Deyu Deyu	Erol Parlak	Türkü formunda beste
3.	Aşk Bir Ateş	Müslüm Gürses	Arabesk
4.	Baharın Güllü Açıldı	Erol Büyükbırç	Pop
5.	Bana Seni Gerek Seni	Cem Adrian	Pop
6.	Bir Eyyam Gelir	Osman Öztunç	Protest-sağ
7.	Bir Sualim Var Sana	Hasan Yükselir	Türkü formu
8.	Biz Dünyadan Gider Olduk	Ersen Dinleten (Ersen ve Dadaşlar)	Anadolu pop-rock
9.	Biz Dünyadan Gider Olduk	Suat Suna	Pop
10.	Can İle Baştan Geçer	Uğur Işılak	Protest-sağ
11.	Canını Aşk Yoluna Vermeyen Aşık mıdır	Uğur Işılak	Protest-sağ
12.	Canlar Ölesi Değil	Uğur Işılak	Protest-sağ
13.	Gel Gidelim Dosta Gönül	İhsan Öztürk	Türkü formu
14.	Geldi Geçti Ömrüm Benim	Zülfü Livaneli	Protest-sol
15.	Göçtü Kervan.	Uğur Işılak	Protest-sağ
16.	Hak Bir Gönül Vermiş Bana	Halil Necipoğlu	İlahi
17.	İlim İlim Bilmektir	Yavuz Top	Türkü formu
18.	İlim İlim Bilmektir	Uğur Işılak	Protest-sağ
19.	İşitin Ey Ulular	Erkan Oğur	Türkü formu
20.	İşitin Ey Yarenler	Esin Afşar	Pop
21.	Kalanlara Selam Olsun	Erol Evgin	Pop
22.	La İlahe İllallah	Sezen Aksu	pop
23.	Menzili Irak Bu Yolun	Hasan Yükselir	Türkü formu
24.	Meydan Benimdir	Uğur Işılak	Protest-sağ
25.	Severim Ben Seni	Uğur Işılak	Protest-sağ
26.	Sükut İle Şiir	Uğur Işılak	Protest-sağ
27.	Taşın Yine Deli Gönül	Bora Ayanoğlu	Pop
28.	Taşın Yine Deli Gönül	Ferhat Tunç	Protest-sol
29.	Taşın Yine Deli Gönül	Hasan Yükselir	Türkü formu
30.	Taşın Yine Deli Gönül (Bozlak)	Atilla Özdemiroğlu	Pop
31.	Ya Rab Bu Ne Dertir	Ali Asker	Protest-sol
32.	Yalancı Dünyaya Konup Göçenler	Ruhi Su	Türkü formu
33.	Yemen Elllerinde	Uğur Işılak	Protest-sağ
34.	Yusuf'u Kaybettim Kenan İlinde	Cengiz Onural	İlahi

35.	Aşkın Elinden	Zülfü Livaneli	Protest-sol
36.	Gel Dosta Gidelim	Selim Andak	Pop
37.	Şöyle Garip Bencileyin	Esin Afşar	Pop
38.	Bir Ben Vardır Bende	Esin Afşar	Pop
39.	Sensin Bize Bizden Yakın	Çelik Erişçi	Pop
40.	Gel Bir Şaha Kul Ola Gör	Ruhi Su	Türkü formu
41.	Ya İlahi Ger Sual Etsen Bana	Ruhi Su	Türkü formu
42.	Gel Dosta Gidek Gönül	Fatih Evsen	Türkü formu
43.	Selam Olsun	Sansar Salvo-Odry G-Sayedar-Nasihah-Yener Çevik	Rap
44.	Kararım Yok	Murat Çelik	Pop

Tablo 4.Güncel Popüler Türk Müziği Alanında Sözleri Yunus Emre'ye Ait Eserler

Tablo 4'te de görüldüğü üzere Güncel Popüler Türk Müziği alanında sözleri Yunus Emre'ye ait 44 eser tespit edilmiştir. Bu bölümde güncel popüler Türk müziği dediğimiz alanın içerisinde; pop, rap, Anadolu pop-rock, protest, arabesk, Türkü formunda, şarkı formunda, özgün müzik gibi birçok alanı kapsayan müzik türleri yer almaktadır.

Türkiye'de tek partili dönemin sona ermesiyle birlikte özellikle 1950'lerden itibaren Amerika ve Avrupa'daki gelişmeler daha yakından takip edilmiş, toplumsal yapıda ortaya çıkan farklılaşmalar ve bunları ifade eden modernleşme süreci, popüler müziğin Türkiye'deki gelişimine zemin hazırlamıştı. İlk popüler müzik örnekleri lise ve üniversite gençlerinin oluşturdukları okul orkestralarında, taklitten öteye geçemeyen icralarla başlamış, daha sonraki yıllarda sözleri İngilizce olan besteler (hazırlamıştı. İlk, Erol Büyükburç) ve yabancı şarkılara Türkçe sözler yazılmasıyla (Aranjman) devam etmiştir.27 Mayıs 1960 darbesinin toplumsal ikliminde ortaya çıkan Anadolu-pop/rock aranjman müzik türüne bir tepki olarak, halk ezgilerinin batı sazlarıyla sentezinden ortaya çıkarken, dönemin devrimci hareketlerinin etkisi ile ilk protest müzik nüvelerinin de Anadolu-pop/hazırlamıştı. İlk görüldüğü söylenilebilir. Kırsaldan şehre başlayan göç, 1970'lerin ortalarında arabesk müzik türünün doğmasına sebep olarak gösterilirken, 1980 sonrası pop müziğinin bazı yorumcularının da arabesk şarkılar seslendirmesi ve yine bu dönemde ortaya çıkan "özgün müzik" akımının arabesk kokan alt yapısı dikkat çekicidir.1990'larda pop müziğinin yeniden bir ivme kazandığını, rap müziğinin de yine bu yıllarda

hayatımıza girdiğini söyleyebiliriz. Arabesk müzik, dolaylıda olsa 1990'ların pop şarkılarında yoğun bir şekilde kendini hissettirirken, dönemin rap müziği ile etkileşiminden de bir alttür olarak arabesk-rap çıkmıştır. Halk müziği ve sanat müziği formunda yapılan beste çalışmalarını ele alacak olursak, geleneğe dayanan yapılarından ötürü tarihsel olarak ayırmak pek mümkün görünmemektedir. Halk müziği ve sanat müziği alanında yapılan beste çalışmalarının icrasında batı sazları ve armonisinin etkin bir şekilde kullanılması, dönemin müzikal değişimlerinden uzak kalmaması güncel ve popüler müzikler arasında yer almasını sağlamıştır.

Tablo 4'te Yunus Emre'nin bestelenen şiirleri ve besteci isimleri yer almaktadır. Bu bestecilerden Bora Ayanoğlu'nun 1970'lerde bestelediği "Yunus" isimli çalışması Yunus Emre'nin "Taştın Yine Deli Gönül" şiiri için bestelenmiş ve dönemin Yeşilçam filmlerinde enstrümantal olarak sıkça kullanılmıştır. Daha sonraları farklı sözler yazılarak "Ay yüzlüm" adıyla Murat Gögebakan tarafından seslendirilmiştir. Yunus Emre şiirlerini besteleyen bir diğer isim, "Yunus Emre" albümünde, kendi besteleri ve anonim ilahilere yer veren Ruhi Su'dur. Opera sanatçısı olan Ruhi Su, daha sonraları halk müziğine yönelerek türkülerini yorumlamış, halk ezgilerini bağlama eşliğinde kendine özgü bir tarzla seslendirmiştir. Ruhi Su'nun bağlamayı eline almasıyla Osmanlı döneminden bu yana süregelen halk ile aydın arasındaki duvar kırılmış ve bağlamanın hapisane ve köylü çalgısı olduğu algısı da değişmiştir" (Kalkan, 2004, s.196).

Ruhi Su'dan etkilenen birçok sanatçı olmuştur. Bunlardan biri de politik içerikli müzikler yapan Zülfü Livaneli'dir. Zülfü Livaneli, Yunus Emre'nin "Geldi Geçti Ömrüm Benim" şiirine yaptığı besteye Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz albümünde yer vermiştir. Halk ezgilerini şan tekniği ile yorumlayan ve Ruhi Su geleneğinin günümüz vermiştir. Halk Yükselir, Yunus Emre'nin "Taştın Yine Deli Gönül" ve "Bir Sualim Var Sana" şiirlerini besteleyip, yorumlamıştır. Yine Hasan Yükselir tarafından bestelenen "Evvel Benem Ahir Benem" ve "Menzili Irak Bu Yolun" adlı iki Yunus Emre şiiri "Yunus'tan Nazım'a" Kantat adlı çalışmasında da yer almıştır. Protest müzik kavramı ülkemizde hitap ettiği kitle ve ele aldığı konuların farklılığı ile birbirinden ayrılmakla beraber belirli bir müzik tarzını ifade

etmemektedir. Bu doğrultuda ideolojik referansların farklılığını belirtmek için protest kavramının yanına protest-sol, protest-sağ getirilmiştir. Protest-sol müziğin temsilcilerinden Ali Asker, Yunus Emre'nin “Ya Rab Bu Derttir Derman Bulunmaz” şiirini bestelemiş eser, grup Kızılırmak'ın solisti İlkay Akkaya tarafından seslendirilmiştir. Ferhat Tunç ise Almanya'da çıkardığı Bu Yürek Bu Sevda Var İken albümünde Yunus Emre'nin “Taştın Yine Deli Gönül” adlı şiirini besteleyip, yorumlamıştır. Protest-sağ müziğin temsilcilerinden Osman Öztunç, Cancığır albümünde Yunus Emre'nin “Bir Eyyam Gelir” şiirine yaptığı besteyi yorumlamış, Uğur Işılak ise 2021 yılının UNESCO tarafından Yunus Emre yılı ilan edilmesi sebebiyle “Bizim Yunus” adlı albümünde Yunus Emre'nin 9 şiirine yaptığı besteleri seslendirmiştir. Yunus Emre'nin “Hak Bir Gönül Verdi Bana” adlı şiirini, Halil Necipoğlu ilahi formunda besteleyip, seslendirmiştir. Mazhar Türk'üz Türkü Çağırırız” albümünde seslendirdiği “Adımız Miskin Bizim” şarkısını Yunus Emre'nin iki şiirini kolajlayarak bestelemiştir. Arabesk müziğin bilinen yorumcularından Müslüm Gürses “Paramparça” albümünde Yunus Emre'nin “İşitin Ey Yarenler” şiirinin bir bölümünü kullanarak “Aşk Bir Ateş” adıyla besteleyip yorumlamıştır. Daha çok kendine özgü yorumculuğuyla tanınan Müslüm Gürses'i bu şarkıda yorumcu ve besteci olarak görmek dikkat çekicidir.

Güncel popüler Türk müziği alanında Yunus Emre şiirlerine birçok müzik türünde besteler yapılmıştır. Yunus Emre ya da Yunus adıyla sembolleşen şairin (şairlerin) gerek müzikal gerekse ideolojik farklılıkların ötesinde bir yansıması olduğu söylenebilir.

BÖLÜM 5: SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde elde edilen bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

5.1.Sonuç

Yunus Emre tasavvuf geleneği içerisinde yazdığı şiirlerinde tanrıyı, insanı, aşkı anlatmış bir derviş bir âşık olarak algılanırken, Cumhuriyet ile birlikte Türk kimliğinin tarihi dayanaklarından biri olmuştur. Yunus Emre'nin hayatı ve şahsiyeti hakkında kesin ve güvenilir bilgilerin olmayışı ve sözlü kültür içerisinde anlatılagelen menkıbelerden yola çıkılarak Yunus Emre'nin yaşamı ile ilgili tarihlendirme çabaları üstü örtülü bir kargaşayı doğurmuştur. Özellikle Cumhuriyet'ten günümüze politik hafızanın ötesine geçemeyen Yunus Emre yorumlarının ve üretilen Yunus Emre algısının Türk müziğinde bir yansıması olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın problem ve alt problemlerini oluşturan başlıklar doğrultusunda elde edilen bulgulara dayalı olarak şu sonuçlara varılmıştır:

5.1.1. Birinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

Birinci alt problemimiz olan Yunus Emre algısının Türk sanat müziğindeki eserlere yansıması başlığı altında sözleri Yunus Emre'ye ait olan 254 eser tespit edilmiştir. Bu eserler Türk sanat müziği içerisinde yer alan tasavvuf musikisine ait ilahilerdir. Bu eserlerden 103'ünün bestecisi bilinmemektedir. Bestecisi bilinen 151 eser ilahi formunda yazılmıştır. Bestecisi bilinen 151 ilahiden seçilen eser ve besteciler incelenmiş, bestecilerin birçoğunun tasavvuf eğitiminin verildiği mekânlar olan tekkelerde şeyhlik ya da zakirbaşılık yaptığı görülmüştür. Bu bestecilerin Yunus Emre'ye ait olan şiirleri, musiki yolu ile dillendirilmesi şiirlerdeki tasavvufi lirizm ve coşkudan kaynaklandığı düşünülmektedir. Dönemin tasavvuf düşüncesi musikiyi, ilahi aşka ulaşmada araç olarak görür. Bu doğrultuda yazılan şiirlerin, şairlerinden ziyade şiirlerin ilahi olanla bağının öncelendiğini söyleyebiliriz. Tasavvuf musikisinde Yunus Emre şiirlerinin hangi Yunus'a ait olduğuna dair bir tartışmanın olmayışını, tasavvuf musikisinin özünde yer alan temel görüşün tasavvufi olması ve ilahi aşka dayanmasıyla açıklayabiliriz.

5.1.2. İkinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

İkinci alt problemimiz olan Yunus Emre algısının Türk Halk Müziğindeki eserlere yansımaları başlığı altında sözleri Yunus Emre'ye ait 4 eser tespit edilmiştir. Eserler ilahi formunda olup eserlerin derlendiği yöreler: Erzurum, Sivas, Manisa ve Şanlıurfa'dır. Bugüne kadar kayda geçirilen ve Yunus Emre'nin mezarı, makamı veya türbesi olduğuna inanılan yerlerin sayısı 15'in üzerindedir. Bu yerler arasında Erzurum (Yunus Emre mezarı), Sivas (Yunus Emre Camii) ve Manisa'da (Yunus Emre mezarı) Yunus Emre'ye ait olduğuna inanılan makamların olması onun, sözlü kültür içerisinde ve Anadolu'nun birçok bölgesinde anlatılan hikâyesine de işaret ettiği söylenebilir. “Bu makamların anlatı kültürünün ayrılmaz bir parçası olduğu ve bir benimseme ve yerleştirme işlevi gördüğü de unutulmamalıdır. (Oğuz, 2011, s, 2). Birinci alt problemin başlığı olan Türk Sanat Müziğinde bestelenen eserlerde olduğu gibi Türk Halk Müziğinde de derlenen eserlerin ilahi formunda olduğu görülmektedir. Bestecisi bilinmeyen “anonim” özelliği taşıyan bu ilahiler, tekkelerde söylenen, halkın sevip benimsediği ve sözlü gelenekle günümüze kadar aktarılan eserlerdir. Bu noktada Türk Sanat Müziğinde bestelenen Yunus Emre şiirleri ile Türk Halk Müziğinde derlenen Yunus Emre ilahilerine kaynaklık eden, dönemin tasavvufi yaşam biçimi ve düşünce dünyasıdır demek yanlış olmayacaktır. Tasavvuf dışarıda bırakılarak dönemin müziklerine kaynaklık eden Yunus Emre'yi değerlendirmek uygun olmayacaktır. Çünkü tasavvuf, şiirde ve musikide toplumsal duygudaşlık ve düşünce birliği sağlamıştır diyebiliriz.

Türk Halk Müziğinde yer alan ilahilerin sözlerinin kime ait olduğu ya notanın altında yer alan sözler bölümünde şairin kullandığı mahlastan ya da eser isminin altına düşülen nottan öğrenilebilmektedir. Bu manada ilahilerde adı geçen “Yunus” mahlaslı şiirlerin hangi Yunus'a ait olduğu sorusu da anlamsız olacaktır. Çünkü “Yunus Emre geleneği öyle geniş bir anlam katmanına sahiptir ki, birçok mistik özellikleri ağır basan halk şairi, gerek kendini saklamak-tevazu içinde olmak gerekse sözünün anlamını kuvvetlendirmek için, Yunus Emre'nin mahlasını kendi şiirlerinde kullanmaktadır” (Işık, 2010, s, 441).

Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziğinin de Yunus Emre, tasavvuf yolunda ilahi aşkla şiirler yazan, ilahi formunda bestelenen şiirleri sözlü gelenek içerisinde günümüze kadar taşınan âşık(lar), derviş(ler) olarak algılanmış ve yaşatılmıştır.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

Üçüncü alt problemimiz olan Yunus Emre algısının çağdaş çok sesli Türk müziğindeki eserlere yansımaları başlığı altında sözleri Yunus Emre'ye ait 10 esere ulaşılmıştır. Bu eserlerin, Cumhuriyetin müzik politikaları doğrultusunda batı müzik tekniğinin ulusal öğelerle buluşturulduğu “çağdaş müzik” anlayışıyla bestelendiğini görmekteyiz. Yunus Emre, artık sözlü gelenek içerisinde ilahi aşkla şiirler yazan, nasibini arayan bir derviş(ler) değildir.

Yunus Emre'nin hayatı ve şahsiyeti hakkındaki tartışmaları başlattığı düşünülen Fuat Köprülü'nün “Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar” kitabı Cumhuriyet ile birlikte ortaya çıkan Yunus Emre algısının da referans noktasını teşkil etmektedir. Yunus Emre yeni kurulan devletin Türk unsuruna dayalı ulus-devlet anlayışına, tarihsel bir destek olmak üzere milli kimliğim tarihsel bir figürü olarak sunulmuştur. Üretilen Yunus Emre algısı Cumhuriyet Dönemi müzik pratiklerinde kendini göstermiş, kurulan yeni devletin yeni bir müzik politikası, yeni bestecileri ve yeni bir Yunus Emre'si ortaya çıkmıştır. Çağdaş çok sesli müzik ile Yunus Emre'yi buluşturan dönemin bestecilerinin eserleri, halk nezdinde bir karşılık bulamamıştır diyebiliriz. Bu karşılık bulamayışın ne Yunus Emre ile ne de Yunus Emre şiirlerini besteleyen bestecilerle ilgili olmadığı düşünülmektedir. Bu durum belki de halkın sözlü gelenek içerisinde şiirlerini ve ilahilerini sahiplenip yaşattığı Yunus Emre ile çağdaş müzikte anlatılan Yunus Emre arasında bir benzerlik kuramamasıyla açıklanabilir. “Daha açık deyişle, mevcut kültürel kodlara ve toplumsal duygudaşığa referansta bulunmaması, toplumun zaten alışkın olduğu ve benimsediği müzik türünün dışında kalmasıdır” (Tatar ve Aydın, 2017 s, 8).

Çağdaş Çok Sesli Türk Müziğinin önemli bestecilerinden Ahmet Adnan Saygun'un 1946 yılında sahnelenen “Yunus Emre Oratoryosu” bir Türk bestecisi tarafından bestelenen ilk oratoryodur. Müzik devriminin başarılı sonuçlarından biri olarak görülen oratoryoyu E. Zuckmayer ile Halil Bedii Yönetken, program kitapçığı

için yazdıkları yazılarda çok beğendiklerini ifade etmişlerdir. Aldulbaki Gölpınarlı ise “yığın” dergisinin ikinci sayısına oratoryo hakkında bir eleştiri yazmıştır. Bu yazıda Ahmet Adnan Saygun’un kullandığı on üç şiirinden sekizinin Yunus Emre’ye ait olmadığını söylemiş, ayrıca Oratoryo’daki yorumdan zavallı, aptal ve meczup Yunus Emre portresinin ortaya çıktığını iddia etmiştir (Ayvazoğlu, 2014, s. 26). Yunus Emre’nin hayatı ve şahsiyeti hakkındaki bilgilerin yetersizliği, onun olduğu varsayımsal olarak kabul edilen şiirlerin en eski örneklerinin ölümünden 150-200 yıl sonra yazıya aktarılmış olması (Oğuz, 2011 s. 5) ve onun kaleminden çıkan bir divanın olmayışı, Gölpınarlı’nın, oratoryoda kullanılan şiirlerden sekizinin Yunus Emre’ye ait olmadığı eleştirisini gerçekçi kılmamaktadır. Yunus Emre Oratoryosu’na muhafazakâr aydınlar tarafından yöneltilen bir eleştiri de, oratoryo’nun kilise havasını yansıttığı yönündedir. Nihad Sami Banarlı, "Yunus'un Türkçesi “başlıklı yazısında Oratoryo’da iki ayrı musikin yan yana durduğunu, eserin büyük bir kısmının "belki güzel, fakat kilise musikisini andıran, gamlı, hatta karanlık bir ifade" taşıdığını söyler. Esere yönelik bir başka görüş, “Yunus Emre’yi olduğu gibi tanıyan bir tek ferдин bile onun hakiki hüviyetini taşımayan bu eseri beğendiğini zannetmiyoruz” diyen Ekrem Karadeniz’den gelmiştir (Ayvazoğlu, 2014, s. 70).

Yukarıda belirtilen yorumlar ışığında, Ahmet Adnan Saygun 1946 yılında sahnelenen Yunus Emre Oratoryosu’nun önsözüne yazdığı: “Türk ulusunun ilk büyük şairi Yunus Emre’nin ruhunu seslendiren bu Oratoryo, güzel sanatların eşsiz koruyucusu, Türkiye Cumhurbaşkanı İnönü’nün yüce varlığına armağanıdır” (Aktüze, 2007) sözleriyle ortaya çıkan müzik-iktidar ilişkisi sorununa Yunus Emre’yi de dâhil etmiş olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, Yunus Emre’nin “hakiki hüviyeti” sorunu onun hakkında üretilen birçok kimliğin de kanıtıdır. Bu noktada ortaya çıkan Yunus Emre yorumlarının ve kimliklerinin icat edilmiş olduğunu ve Yunus Emre’nin fakelolik özelliklerini karşımıza çıkarmaktadır.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

Dördüncü alt problemimiz olan Yunus Emre algısının güncel popüler Türk müziğindeki eserlere yansması başlığı altında sözleri Yunus Emre’ye ait 44 esere ulaşılmıştır. Bu eserlerin, dönemin karmaşık müzik yapısı içinde ortaya çıkan

arabesk, protest, Anadolu pop/rock, özgün, rap gibi müzik türlerinde bestelendiğini görmekteyiz.

Türkiye’de 1950’lerden itibaren Amerika ve Avrupa’daki gelişmeler daha yakından takip edilmiş, toplumsal yapıda ortaya çıkan farklılaşmalar ve bunları ifade eden modernleşme süreci, popüler müziğin Türkiye’deki gelişimine zemin hazırlamıştır. Bu dönemde sosyokültürel ve ideolojik farklılıkların yansıdığı müzik türleri ortaya çıkmıştır. Bu dönemde de Yunus Emre şiirlerine yapılan besteleri ve yorumları ortaya çıkan müzik türlerinin birçoğunda görmek mümkündür. Türk Sanat Müziği, Türk halk müziği gibi geleneği temsil eden müzik türlerinin makamsal yapısı ve sazları ile batılı ve modern müzik anlayışının ulusal müzikle buluştuğu Çağdaş Çok Sesli Türk Müziğinin armonik yapısı ve kullanılan sazlarının birbirine karıştığı, kısacası kültürel birikimin yeni müzik türleriyle sentezlendiği bir dönemden bahsedebiliriz. Aynı zamanda farklı dünya görüşleri ve ideolojilerin ortaya koyduğu Yunus Emre okumalarının yansımaları Güncel Popüler Müziklerde görmek mümkündür. Bu doğrultuda protest-sol müzik temsilcilerinden Ali Asker, Ferhat Tunç, protest-sağ müziğin öne çıkan bestecilerinden Uğur Işılak ve Osman Öztunç’un Yunus Emre şiirlerine yaptıkları bestelerde bağlamanın ön planda olduğunu ve şiirlerin türkü formunda bestelendiğini görmekteyiz. Yine bu dönemde Yunus Emre şiirleri üzerine Müslüm Gürses’in arabesk, Halil Necipoğlu’nun ilahi ve Sansar Salvo-Odry G-Sayedar-Nasihath-Yener Çevik’in birlikte söylediği rap formunda yaptıkları besteleri bulunmaktadır.

Cumhuriyetten günümüze farklı dünya görüşlerine sahip araştırmacı ve yazarların Yunus Emre kimliği üzerinden yürüttüğü tartışmalar, bir son bulacak gibi görünmemektedir. Her nesil onu kendi çağına göre değerlendirip yorumlayacak ve Türk müziğinde her daim Yunus Emre şiirlerine besteler yapılmaya devam edileceği düşünülmektedir. Yunus Emre’nin Türk müziğinde politik duruşları birbirinden farklı birçok besteciye ilham kaynağı olması onun insanı merkeze alan birleştirici gücüne işaret ederken, onun belli kalıplar içerisine sığmayan dünya ve insana dair felsefesinin kapsayıcılığını da ortaya koymaktadır. Türk müziği başlığı altında Yunus Emre şiirleri üzerine yapılan beste çalışmalarında, dönemin toplumsal yapısına etki

eden düşünce dünyasını ya da ideolojileri yadsımak mümkün değildir. Farklı çağlarda farklı dünya görüşlerine sahip ve farklı müzik türleri içerisinde yer alan birçok müzik insanını Yunus Emre’de buluşturan, daha iyi bir dünya tasavvurunun belki de inançsal arka planıdır.

5.2. Öneriler

- Cumhuriyetten günümüze Türk müziği bestecilerinin Yunus Emre için yazdıkları enstrümantal eserlerin çalışılması,
- Güncel Popüler Türk Müziği alanında Yunus Emre şiirlerine yapılan bestelerin müzik öğretmenleri tarafından okullarda kurulacak pop müziği gruplarınca icra edilmesi,
- Bu çalışmanın bir benzeri Karacaoğlan gibi topluma mal olmuş şahsiyetler konu edilerek uygulanması,
- Özellikle müzik eğitimi veren kurumlarda Yunus Emre felsefesi, şiirleri üzerinden tarafsız bir değerlendirmeye ders olarak okutulması,
- Yunus Emre hakkında üretilen ideolojik yorumların Yunus Emre’ye nasıl bir işlev yüklediği fakelore kavramı ile değerlendirilmesi,
- Yunus Emre şiirleri için herhangi bir müzik türü ve müzik formu şart koşulmadan beste yarışmalarının düzenlenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkaş, S. (2015). Türkiye’ de Cumhuriyet Dönemi Kültür Ve Müzik Politikaları (1.baskı). Ankara: Sonçağ Yayınları.
- Aktüze, İ. (2007) Müziği Okumak. cilt 4, sayfa 2008 istanbul: Pan Yayıncılık.
- Aytepe, H. Ç. (2009) Ahmet Adnan Saygun’un Yunus Emre Oratoryosunun Koro Şefliği Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi) YÖK Tez Merkezi Ver Tabanından erişildi (257645).
- Ayvazoğlu, B. (2014). Yunus, Ne Hoş Demişsin. Cumhuriyet Sonrası Yunus Emre Yorumları (1. Baskı). İstanbul: Kapı Yayınları
- Balkılıç, Ö. (2009). Cumhuriyet, Halk ve Müzik, Türkiye’ de Müzik Reformu, (1. Baskı). Ankara: Tan Kitabevi Yayınları.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388.
- Başkal, Z. (2010). Yunus Emre Her Dem Yeniden Doğmayı Nasıl Başarıyor?. Doğumunun 770. Yıl dönümünde Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri içinde (s. 51-55). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları.
- Bayram, M. (2002). Anadolu Selçukluları Zamanında Evhadi Dervişler. Türkler (C. VII, s. 323-324). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- Bozkurt, İ.M. (2022) Cumhuriyetten Günümüze Tarih Ders Kitaplarında Padişah İmajı (1931-2021) (Yüksek Lisans Tezi) YÖK Tez Merkezi Ver Tabanından erişildi (772612).
- Çabuk, A. (2019) Cumhuriyetten Günümüze İnkılâp Tarihi Öğretiminde Atatürk İmajı (1943-2017) (Yüksel Lisans Tezi) YÖK Tez Merkezi Ver Tabanından erişildi (577576).

- Demir, R. (2020). Yunus Emre, Türk Felsefesinin Doğuşu. İstanbul: Muhayyel Yayınları.
- Demirli, E. (2021) “Yunus’un Tasavvuf Anlayışının Kurucu Unsurları: Ezeli İnsan ve Kadim Tanrı Arasında Aşka Dönüşen İman.” Darulfunun ilahiyat32, Yunus Emre Özel Sayısı: 43-46.
- Deveci, B. Deveci, B. (2018). Örnek Olay Çalışmasına İlişkin Teorik Bir değerlendirme. Social Sciences Studies Journal (4)13, 126- 135 ISSN: 2587-1587.
- Dorson, R. M. (2018). Folklorun Sahtesi Fakelore. (Aslı Uçar, Selcan Gürçayır, Çev.), 2. Baskı, Ankara: Geleneksel yayıncılık.
- Dundes, A. “Fakelore Fabrikasyonu”. Çev. Aslı Uçar ve Selcan Gürçayır. Millî Folklor 70 (Yaz 2006): 92-102.
- Esin, F. (2018). Yunus Emre Güftelerine Dair İlahi Formundaki İlk Beste Örnekleri. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, cilt: XI, sayı: 58, s. 352-362.
- G. Tunç. (2007). Fakelore kavrami merkezinde Yunus Emre," Milli Folklor , vol.10, no.75, pp.17-23.
- Gölpınarlı, A. (1971). Mevlana-Yunus. Uluslararası Yunus Emre Semineri. İstanbul:
- Gölpınarlı, A. (2008). Yunus Emre ve Tasavvuf. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Güngör, E. (1996). İslam Tasavvufunun Meseleleri. İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Hepağlar, A. C. & Yazar, İ. (2021). Türk kültür coğrafyasında tasavvuf anlayışı. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE), 10(3), 177-194.
- Hatipoğlu, A.(1993) Besteleriyle Yunus Emre İlâhîleri. Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.

- Işık, C. (2010). Sözlü Geleneğe Göre Yunus Emre ve Önemi, X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri. s. 435-450
- Kaçar, G.Y. (2017). Yunus Emre ve Türk Tasavvuf Musikisi. İstem. 29, 41-59.
- Kalkan, Ş. (2004) Muhalif Bağlama. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Karataş, Z. (2015) Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 1-1.
- Karşıcı, G. (2010). Müzik Türlerine İdeolojik Yaklaşım: 1970-1990 Yılları Arasındaki TRT Sansürü. Folklor/Edebiyat, 16(61), 169-178.
- Kaygusuz, İ. (2021)“Anadolu Tasavvuf Hareketlerinin Kökenleri ve Eklektik Karakteri”,Turkish Studies-Religion, 16/1, 33-55.
- Köprülü, M. F. (1993). Türk edebiyatında ilk mutasavvıflar (8. baskı). Köprülü, O. F. (Yay. haz.). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Küçükkaplan, U. (2015) Türkiye'nin Pop Müziği, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Nacakçı, Z. (2021). Türk Müzik Kültüründe Yunus Emre. Vefatının 700. Yılında Yunus Emre Bizim Yunus Sempozyumu (164-173). İstanbul, Turkey.
- Ocak, A. Y. (1991). Türkiye'de Yunus Emre Araştırmaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme ve Yunus Emre Problemi. Türk Yurdu, cilt: 11, sayı: 42, s. 8-11
- Ocak, A. Y. (2012). Yunus Emre: 13-14. yüzyıllar arasında “Bir garip derviş-i kalender-reviş” yahut önce kendi zaman ve zeminin insanı. A. Y. Ocak (Ed.), Yunus Emre(s. 183-198) içinde. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ocak, A.Y. (2012). Yunus Emre (1. Baskı). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

- Oğuz, M. Ö. (2011). Çok mekânlı ve/veya çok mezarlı anlatı kahramanları: Yunus Emre. Milli Folklor Dergisi, 12(91), 5- 11
- Özcan, N. (1989). Ahmet Efendi Şikarizade. TVD İslam Ansiklopedisi. Cilt: 2. Sayfa: 61-62. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ahmed-efendi-sikarizade>. Erişim Tarihi: 04.04.2024.
- Özcan, N. (1991). Arap Salih Efendi. TVD İslam Ansiklopedisi. Cilt:3 sayfa: 327-328.<https://islamansiklopedisi.org.tr/arap-salih-efendi>. Erişim Tarih: 07.05.2024.
- Özcan, N. (2003). Mehmet Efendi Yakubzade. TVD İslam Ansiklopedisi. Cilt: 28. Sayfa: 460. <https://islamansiklopedisi.org.tr/mehmed-efendi-yakubzade>. Erişim Tarihi: 02.04.2024.
- Özcan, N. (2008). Rifat Bey Sermüezzın. TVD İslam Ansiklopedisi cilt: 35 sayfa: 103-14 <https://islamansiklopedisi.org.tr/rifat-bey-sermuezzin>. Erişim Tarihi: 07.04.2024.
- Özcan, N. (2013). Zekai Dede, TVD İslam Ansiklopedisi. Cilt: 44. Sayfa: 195-196.<https://islamansiklopedisi.org.tr/zekai-dede>. Erişim Tarihi: 02.04.2024.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 323-343.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 323- 343.
- Patton, M.Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri(Çev. ed.): M. Bütün ve S.B. Demir. Ankara: Pegem.
- Robson, C. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Gerçek Dünya Araştırması, (Çev. Şakir Çınkır ve Nihan Demirkasımoğlu), Anı Yayıncılık, Ankara.

- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2016). *Örneklendirilmiş Araştırma Yöntemleri*, (Genişletilmiş 4.Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Şengül, C. (2021). Türk Halk Müziğinde Yunus Emre. Vefatının 700. Yılında Yunus Emre Bizim Yunus Sempozyumu (155-163). İstanbul, Turkey.
- Şimşek, F. Işıl. (2008). “Fakelore” Kavramı ve Nasreddin Hoca. *Millî Folklor*, 79, 84-89.
- Şimşek, S. (2021). Milletleşme Sürecinde Yunus Emre Yorumları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (Özel Sayı), 155-170.
- Şimşek, Y. ve Yıldırım, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tatçı, M. (1990) Yunus Emre Divanı. Kültür ve Turizm Bakanlığı 3139. Kültür Eserleri 422
- Timuroğlu, V. (2004). Yunus Emre Üzerine Bir Deneme, Eskişehir: Eskişehir Sanat Derneği Yayınları.
- Tatar, Aydın.(2017). Müzik İktidar İlişkisi: Kuramsal ve Tarihsel Bir Analiz. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2017, sayı: 43, s. 5-31
- Topuzoğlu, T. R. Ozak Muzaffer. TVD İslam Ansiklopedisi. Cilt: 34 Sayfa: 16-17. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ozak-muzaffer>. Erişim Tarihi: 04.04.2024.
- Tosun, N. (2013). Yunus Emre Rifâi, Hacı Bektaş Vefâi. *Tasavvuf İlmi Akademik Araştırma Dergisi*, 31,109-112.

Uzunoğlu, M. (2008) Cumhuriyetten Günümüze Toplumsal Değişimin Türk Resim Sanatında kadın İmgesine Yansıması (Doktora çalışması) YÖK Tez Merkezi Ver Tabanından erişildi (231432).

Yeşilbaş, Ö. (2022).). Eğitim Araştırmalarında Durum Çalışması Deseni Nasıl Kullanılır. Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD), 1(2), 57-67.

Yöre, S. (2021, 26 Mayıs). Yunus Emre Besteleri Gün Yüzüne Çıkarılsın <https://www.aydinlik.com.tr>. <https://www.aydinlik.com.tr/haber/yunus-emre-besteleri-gunyuzune-cikarilsin-245304>. Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Yücel, H. (2022). Cumhuriyet Dönemi Müzik Politikaları Üzerine Bir İnceleme. Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi, 7,Sayı 12, 9-20.

İnternet Kaynakları

Ada Müzik (2020, 21 Şubat). Ruhi Su- Gel Bir Şaha Kul Ola Gör. (Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=rvwS8jdXln0>. Erişim Tarihi: 09.03.2024

Ada Müzik. (2020, 22 Şubat). Ruhi Su-Ya İlahi Ger Sual Etsen Bana(Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=YF3pClMAR4c>. Erişim Tarihi: 09.03.2024

Ada Müzik. (2020, 22 Şubat). Ruhi Su-Yalancı Dünyaya Konup Göçenler Yunus Emre. (Video).YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=xpeZAn29cPI>. Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Asker, A. -Konu. (2022, 8 Mart). Ya Rab Bu Ne Derttir. (Video). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=79ApagWj_H4. Erişim Tarihi: 15.02.2024

- AnatolianRockRevival Project. (2016, 5 Nisan). Mazhar ve Fuat- Adımız Miskin Bizim (1973). (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=zbeErgE4quA>. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Arda Müzik. (2020, 14 Ağustos). Cihan Okan-Bozlak (Atilla Özdemiroğlu Besteleri). (Video). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ZWaey_DXyGM. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Arpej Müzik Yapım. (2023,21 Nisan). Çelik-Sensin Bize Bizden Yakın. (Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=0J1PK5Xsq6E>. Erişim Tarihi: 01.04.2024
- Bayar Müzik. (2016, 19 Eylül). Müslüm Gürse- Aşk Bir Ateş. (Video). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ZWaey_DXyGM. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Bobaneros. (2017, 21 Ağustos). Bora Ayanoğlu- Yunus/ Taştın Yine Deli Gönül (1976). (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=41BqxuWVLbE>. Erişim Tarihi: 01.03.2024
- Cem Adrian. (2021, 17 Eylül). Murat Çelik-Cem Adrian-Kararım Yok. (Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=76-QA6lXk5M>. Erişim Tarihi: 17.03.2024
- Cem Adrian. (2022,22 Nisan). Cem Adrian- Bana Seni Gerek Seni. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=TJKDTXwGrCc>. Erişim Tarihi: 13.03.2024
- Erol Parlak-Konu. (2022, 4 Kasım). Allah DeyuDeyu (Şol Cennetin Irmakları). (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=WyuDOEUD3W4>. Erişim Tarihi: 23.02.2024

Ersen Dadaşlar&Aygen Bilge-Konu. (2017, 31 Mayıs). Biz Dünyadan Gider Olduk. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SbDwmHmnyyk>. Erişim Tarihi: 05.03.2024

Esin Afşar- Konu. (2018, 23 Kasım). İşitin Ey Yarenler. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LpndlcFCMs>. Erişim Tarihi: 14.03.2024

Evgin, E. (2016, 25 Mayıs). Erol Evgin- Selam Olsun (OfficialAudio). (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=2Nw2XC0tvV0>. Erişim Tarihi: 10.03.2024

Evsen Fatih. (2024, 26 Mayıs). Gel Dosta Gidek Gönül. Fatih Evsen. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=rb9gxtYFYkI>. Erişim Tarihi: 28.05.2024.

Fazıl Say. (2020, 15 Ekim). Sen Derviş Olamazsın (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=WSkvalvOrr4>. Erişim Tarihi: 07.03.2024

Ferhat Tunç. (2017, 6 Kasım). Deli Gönül. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=B-Hv1dQMUw>. Erişim Tarihi: 15.02.2024

Gökhan Kılılıoğlu. (2017, 19 Nisan). Esin Afşar-Şöyle Garip Bencileyin. (Video). Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=xtgGFUtzs1k>. Erişim Tarihi: 12.03.2024

Gökhan Kılılıoğlu. (2017, 6 Nisan). Esin Afşar- Bir ben Vardır Bende. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=U5mtC8K84CM>. Erişim Tarihi: 10.03.2024

- Halil Necipoğlu. (2023, 3 Haziran). Hak Bir Gönül Verdi Bana. (Video). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ZWaey_DXyGM. Erişim Tarihi: 13.03.2024
- Hasan Yükselir. (2015, 22 Şubat). Taştın Yine Deli Gönül. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=qOAhdqQL8lk>. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Hasan Yükselir. (2016, 5 Temmuz). Bir Sualim Var Sana. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=vK3f6gywyus>. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Hasan Yükselir. (2019, 29 Ocak). Menzili Irak Bu Yolun. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Uzhv7tpWNNNo>. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Kalan Müzik. (2017, 30 Mart). Erkan Oğur-İşidin Ey Ulular/Bilinmeyenle Karşılaşma. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=S2NDuCA7Gdw>. Erişim Tarihi: 15.02.2024
- Livaneli, Ö. Z. (2019, 10 Aralık). Zülfü Livaneli-Geldi Geçti Ömrüm Benim. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=FqPVsTgvYbQ>. Erişim Tarihi: 15.02.2024
- Mehmet Kemiksiz. (2023, 24 Ocak). Mehmet Kemiksiz&CengizOnural/Yusuf'u Kaybettim. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=cSuDN3y64d4>. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Ony Müzik. (2020, 16 Kasım). Erol Büyükburç Baharın Gülü Açıldı Yunus Emre İlahisi. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=zGRTNwy8rXE>. Erişim Tarihi: 10.03.2024

- Osman Öztunç. (2014, 12 Haziran). Yunus. (Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=7tNTznYPmBY>. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Ossi Müzik. (2020, 25 Haziran). Selim Andak-Gel Dosta Gidelim. (Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=EeaztcUpmqQ>. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Öztürk, İ. Bir Kararda Durmayalım.<http://www.ihsanozturk.com>. Erişim Tarihi: 15.02.2024.http://www.ihsanozturk.com/bir_kararda_durmayalim-184.html.
- Seyhan Müzik.(2017, 6 Ttemmuz). Zülfü Livaneli-Aşkın Elinden. (Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=DOIUekUAXW4>. Erişim Tarih:03.03.2024
- Sezen Aksu. (2016, 26 Eylül). La İlahe İllallah. (Video). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=C32ZKPtZYqw>. Erişim Tarihi: 12.03.2024
- Suat Suna Fan Kulüp. (2020, 21 Haziran). Yunus Emre-Biz Dünyadan Gider Olduk-2006. (Video). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ZWaey_DXyGM. Erişim Tarihi: 15.02.2024
- Türkü Dostları. Yavuz Top. İlim İlimBilmektir.<https://www.turkudostlari.net>. Erişim Tarihi: 09.03.2024. <https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=3402>.
- Uğur Işılak. (2021, 18 Aralık). İlim İlim Bilmektir. (Video). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=YQ-8XZgA3w&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=2. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Uğur Işılak. (2021, 20 Aralık). Aşık mıdır?. (Video). YouTube.<https://www.youtube.com/watch?v=ZoFE-0aMALs>. Erişim Tarihi: 03.03.2024

- Uğur Işılak. (2021, 29 Aralık). Canlar Ölesi Değil. (Video). YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=FGp_a7JuyTw&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=3. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Uğur Işılak. (2023, 22 Şubat). Can İle Baştan Geçer. (Video). YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=NeBxtb7Gqbw&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=6. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Uğur Işılak. (2023, 22 Şubat). Göçtü Kervan. (Video). YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=fpfR6iUdR-U&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=7. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Uğur Işılak. (2023, 22 Şubat). Meydan Benimdir. (Video). YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=u_uaSP0wWUA&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=5. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Uğur Işılak. (2023, 22 Şubat). Sükut İle Şiir. (Video). YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=oGBYeryrxYE&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=9. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Uğur Işılak. (2023, 22 Şubat). Yemen Ellerinde. (Video). YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=R0AHjuqp2K0&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=8. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Uğur Işılak. (2022, 22 Haziran). Severim Ben Seni. (Video). YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=Wud1bHQ3eys&list=PLI_KyAgy6V3x6VGSHL8RvJtp-k8imErLu&index=4. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Yener Çevik Official. (2021, 18 Haziran). Sansar Salvo-Odry G-Sayedar-Nasihat-Yener Çevik-Selam Olsun. (Video). YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=YusO4A7h2MQ>. Erişim Tarihi: 17.03.2024

Yöre, S. (2021, 26 Mayıs). Yunus Emre Besteleri Gün Yüzüne Çıkarılsın
<https://www.aydinlik.com.tr/haber/yunus-emre-besteleri-gun-yuzune-cikarilsin-245304>Erişim Tarihi: 13.03.2024



EKLER**Ek-1 Etik Beyanı**

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu Tezde

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez çalışması olarak sunmadığımı, beyan ederim.

23/04/2024

Ercan IŞKINCI

EK-2: YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Akdeniz Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi Erişim Sisteminde erişime açılır.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması

mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)

☐ Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)

☐ Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

26/06/2024

Ercan IŞKINCI

***Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması
Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**

- (1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine kararverebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmasını ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve Enstitü Anabilim Dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile Enstitünün uygun görüşü üzerine Üniversite Yönetim Kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince Enstitü tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Tez Danışmanının önerisi ve Enstitü Anabilim/Anasanat Dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulu tarafından karar verilir.

EK-4: TEZ ORJİNALLİK RAPORU**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ****Güzel Sanatlar Enstitüsü**

Tez Başlığı: Cumhuriyetten Günümüze Yunus Emre Algısının Türk Müziğine Yansıması

Yukarıda başlığı verilen Tezimin tamamı Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. (Tez 106, Tez 206, Tez 010 Formları) Kontrol sonucunda (kaynakça hariç) aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
20.05.2024	34	11334	30.05.2024	15	2383992694

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (30.05.2024)

Ercan IŞKINCI

Öğrenci No: 202153001005

Anabilim Dalı: Müzik

Program (İşaretleyiniz)

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	BütünleşikDoktora
X			

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL

**EK-4: Master's/Proficiency in Art/PhD
Thesis/ Art Work Report Originality Report**

**AKDENİZ UNIVERSITY
Institute of FineArts**

Title: The Reflection of Yunus Emre Perception on Turkish Music from the Republic to the Present

The whole thesis/art work report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. (Tez 106, Tez 206, Tez 010 Forms) According to the originality report, obtained data are as follows.(Bibliography excluded)

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
20.05.2024	34	11334	30.05.2024	15	2383992694

I declare that I have carefully read the Akdeniz University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (30.05.2024)

Student No.: 202153001005

Ercan IŞKINCI

Department: Music

Program/Degree (please mark):

Master's	Proficiency in Art	PhD	Integrated Phd
X			

SUPERVISOR APPROVAL

APPROVED

Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL



T. C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü



ÖZGEÇMİŞ

<i>Kişisel Bilgiler</i>	
Adı Soyadı	
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	
<i>İletişim Bilgileri</i>	
Telefon	
E-posta	
Adres:	
<i>Eğitim Bilgileri</i>	
Lise	
Lisans	
Yüksek Lisans	
<i>Kariyer Bilgileri</i>	
İş Deneyimi	